

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA HUMANITNÍCH STUDIÍ

Pracoviště historické sociologie

Bc. Markéta Mužíková

**Sociální hnutí Pro-choice v Irsku a
Švýcarsku**

Diplomová práce

Vedoucí práce: **Mgr. Nicolas Maslowski, DEA, Ph.D.**

Praha 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu. Současně dávám svolení k tomu, aby tato práce byla zpřístupněna v příslušné knihovně UK a prostřednictvím elektronické databáze vysokoškolských kvalifikačních prací v repozitáři Univerzity Karlovy a používána ke studijním účelům v souladu s autorským právem. Zároveň prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

Bc. Markéta Mužíková

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu této práce Mgr. Nicolasovi Maslowskemu, DEA, Ph.D. za jeho cenné rady. A Erikovi, Karle, Amélii a Zuzce za to, že byli se mnou.

Obsah

Abstrakt	6
Abstract	6
Úvod.....	8
1 Teorie	10
1.1 Pro-choice	10
1.2 Sociální hnutí	11
1.2.1 Definice sociálního hnutí	11
1.2.2 Rozlišení sociálních hnutí	13
1.2.3 Rozvoj sociálních hnutí	15
1.3 Teorie sociálních hnutí	16
1.3.1 Teorie mobilizace zdrojů	17
1.3.2 Teorie politického procesu.....	18
1.3.1 Teorie rámcových procesů	19
1.3.1.1 Analýza rámců.....	21
2 Irsko.....	23
2.1 Jazyková, náboženská a politická otázka v historické perspektivě.....	24
2.2 Politický systém	27
2.2.1 Specifika stranického systému	28
2.2.2 Současné politické strany a jejich postoj k výzkumné otázce.....	30
2.3 Ekonomika	31
2.4 Jazyk	32
2.5 Náboženství	33
2.6 Shrnutí	36
2.7 Historie zákona o interrupcích	37
2.8 Pro-choice organizace	41
2.8.1 Historie Pro-choice organizací.....	41
2.8.2 Rámcová analýza.....	44
2.8.2.1 Shrnutí.....	51

3 Švýcarsko	52
3.1 Jazyková, náboženská a politická otázka v historické perspektivě.....	52
3.2 Politický systém	53
3.3 Ekonomika	55
3.4 Jazyk	56
3.5 Náboženství	56
3.6 Shrnutí	58
3.7 Historie zákona o interrupcích	59
3.8 Pro-choice organizace	60
3.8.1 Historie Pro-choice organizací.....	60
3.8.2 Rámcová analýza.....	61
3.8.2.1 Shrnutí.....	69
4 Komparace.....	70
4.1 Funkce rámců.....	70
4.1.1 Diagnostická funkce rámců.....	70
4.1.2 Prognostická funkce rámců	70
4.1.3 Motivační funkce rámců	71
4.2 Mobilizační potenciál rámců	71
4.3 Politický systém	72
4.4 Ekonomický systém	73
4.5 Náboženství	73
4.6 Shrnutí	73
Závěr	75
Literatura	76
Příloha	89
Letáky.....	89

Abstrakt

Tato diplomová práce s názvem „Sociální hnutí Pro-choice v Irsku a ve Švýcarsku“ si dává za cíl blíže nahlédnout do Pro-choice organizací jakožto sociálního hnutí v Irské republice a ve Švýcarsku. Nejdříve jsem se pokusila definovat, co mám vlastně na mysli pod pojmem „Pro-choice“. Dále jsem nastínila některé definice sociálních hnutí a také teorie, které se sociálními hnutími zabývají a přináší pohled na jejich výzkum.

V další kapitole se již věnuji samotnému Irsku. Zde představuji stručné dějiny této republiky, politický systém, ekonomiku, jazyk, náboženství a hlavně historii zákona o interrupcích. V další podkapitole o Pro-choice organizacích se již věnuji vzniku a vývoji Pro-choice organizací v této zemi a nakonec zde představuji i výzkumnou část své práce a zaměřuji se na rámcovou analýzu letáků.

V pořadí třetí kapitola se zaměřuje na Švýcarsko. V této části jsou opět stejně zaměřené kapitoly, tedy na historii, politiku, ekonomiku, jazyk, náboženství, historii zákonů ohledně umělého ukončení těhotenství, historii Pro-choice organizací a na rámcovou analýzu.

V poslední kapitole jsem srovnala tyto dvě země z hlediska rámcové analýzy, jejich úspěšnosti a také jsem nesměla opomenout politický a kulturní systém.

Klíčová slova: sociální hnutí, Pro-choice, Irsko, Švýcarsko, rámcová analýza

Abstract

This diploma thesis entitled “Social Pro-choice movement in Ireland and Switzerland” aims to gain insight into Pro-choice organizations as a social movement in the Republic of Ireland and Switzerland. At first I tried to define what I actually mean by term "pro-choice". I also outlined some of the definitions of social movements and theories that deal with social movements and give an insight into their research.

The next chapter is already devoted to the Ireland. Here I present a brief history of the republic, political system, economy, language, religion, and especially the history of the abortion law. In the next subsection about Pro-choice organizations I am writing about the creation and development of Pro-choice organizations in this country. And finally there is also the research part of this work, which is focusing on the frame analysis of the leaflets.

The third chapter focuses on Switzerland. In this section are the same chapters focused on the history, politics, economics, language, religion, history, abortion law history, Pro-choice organizations history and the frame analysis.

In the last chapter, I compared these two countries from the point of view of the frame analysis, their success and I could not ignore the political and cultural system.

Key words: social movement, Pro-choice, Ireland, Switzerland, frame analysis

Úvod

Pro svou diplomovou práci jsem si vybrala téma „Sociální hnutí Pro-choice v Irsku a Švýcarsku“, neboť o Pro-choice organizacích zatím, pokud je mi známo, nevyšla žádná kniha v češtině a už vůbec se zaměřením na Pro-choice organizace jako sociální hnutí. V České republice se příliš mnoho o sociálním hnutí neví a nemluví, neboť zde žádná taková nejsou. Lze to přikládat tomu, že zde ani nejsou potřeba, protože jsou zde interrupce povolené tak, jak to většinou vyhovuje (kdyby toto nastavení nevyhovovalo, zcela jistě by se objevila nějaká hnutí, která by to chtěla změnit). Proto také jako první ve své práci vysvětluji, co „Pro-choice“ vůbec znamená. Bez tohoto bližšího pochopení by pak někdo, kdo není zainteresovaný, vůbec nemusel vědět, o čem práce je.

Zvolila jsem si Irsko a Švýcarsko, neboť v Irsku je nejkonzervativnější zákon ohledně umělého ukončení těhotenství v Evropě. Ukončit těhotenství zde lze jen z důvodu přímého a hlavně akutního ohrožení života ženy. Oproti tomu ve Švýcarsku lze provést interrupci z jakéhokoli důvodu, tedy i pokud žena jen sama chce. Takovýchto zemí je ale v Evropě více. Švýcarsko jsem si ale vybrala, protože zákon, který umožňuje aborce z jakéhokoli důvodu, je v Evropě nejmladší, a také zde dlouhou dobu působila Pro-choice hnutí, lze tedy předpokládat, že s touto situací měla co dočinění.

V první kapitole se tedy nejdříve pokusím definovat slovo „Pro-choice“ a jaké jsou argumenty a cíle organizací, které se k tomuto hnutí hlásí. Neboť práce pojednává o Pro-choice organizacích jako o sociálním hnutí, musím také vysvětlit pojem „sociální hnutí“. Pokusím se nastínit základní definice sociálních hnutí a také vymezím některá rozdělení, která se v sociologii používají a mechanismy vývoje sociálních hnutí. Nakonec budu muset čtenářů osvětlit některé teorie, které se v rámci sociálních hnutí objevují. Tyto teorie přinášejí jak vysvětlení vzniku, rozvoje a sestupu sociálních hnutí,

tak také možný náhled na výzkum. Já jsem si pro tuto práci vybrala zejména teorii rámcových procesů, takže té se budu v této podkapitole věnovat nejvíce.

Další kapitola bude o Irsku a ta následující o Švýcarsku. Pro potřeby komparace totiž budu psát stejné podkapitoly s podobně zaměřeným obsahem. Nejprve se pokusím nastínit historický vývoj, abychom věděli, co země potkalo v minulosti. Dále napíši o politickém systému, jelikož se Pro-choice organizace zaměřují hlavně na změnu politiky a zákonů, je dle mě nezbytné představit, jak politika v daných zemích funguje. Dále sdělím ve stručnosti situaci v ekonomice, jazyce a náboženství. Považuji totiž za nutné přiblížit i kulturní prostředí, které ve státech vládne, neboť to má také dozajisté co dočinění s prací Pro-choice organizací i s jejich úspěšností. Nelze totiž nahlížet na úspěch sociálních hnutí v odlišných státech, aniž bychom nastínili jejich politiku a kulturu. Pokud bych srovnávala hnutí pouze v jednom státě nebo ve velmi, velmi podobných, kulturní pozadí bych dozajisté nepotřebovala. Ale jelikož se jedná o dva rozdílné státy z politického, ekonomického a kulturního hlediska, je toto rozpracování nutnost. Navíc náboženství hraje v otázce, které se Pro-choice organizace věnují, významnou roli, neboť opozicí těchto organizací, říkající si Pro-life, jsou hlavně nábožensky založení lidé, kteří se domnívají, že interrupce jsou proti Bohu. Jelikož je v těchto organizacích v hlavní roli umělé ukončení těhotenství, budu se věnovat také tomu, jak se vyvíjely zákony, které se věnovaly tomuto lékařskému zákroku. Nakonec se v druhé a třetí kapitole budu věnovat samotným Pro-choice organizacím, tedy jejich vývoji v rámci jednotlivých států a také stěžejní části této práce, rámcové analýze z letáků, které jsem získala přímo od Pro-choice organizací.

Poslední kapitola se bude věnovat komparaci toho, co jsem o Irsku a Švýcarsku zjistila. Tedy komparaci politických systémů, ekonomiky a náboženství. Zásadní však je komparace rámců, které Pro-choice organizace používají či používaly. Z těchto rámců lze poté zjistit mobilizační potenciál jednotlivých kampaní, které organizace používají k přilákání nových členů a tedy k zvýšení šancí na úspěch. Čím více lidí se bude totiž domáhat konkrétních požadavků, tím je pravděpodobnější, že se dočkají svého cíle, neboť v obou zemích je demokracie (a taktéž probíhají referenda ohledně interrupcí).

1 Teorie

V této kapitole se pokusím vysvětlit, co vlastně znamená slovní spojení Pro-choice, co je sociální hnutí a lehce nastíním i rozdělení a jejich základní mechanismy a pak také napíši o teoriích, které se sociálními hnutími zabývají, a představím blíže tři nejnvlivnější teorie, mezi kterými je i teorie rámcových procesů, neboť tu použiji ve výzkumné části této práce.

1.1 Pro-choice

Nejdříve bych chtěla vysvětlit, co vlastně slovo "Pro-choice" znamená. Doslovně je to "Pro-volbu". V České republice se to často volně překládá jako "pro svobodnou volbu" (pozor, nezaměňovat s českou internetovou stránkou www.svobodavolby.cz, která má přesně opačný cíl). A o jakou svobodu v Pro-choice organizacích jde? To, co se slova "Pro-choice" přímo týká, je hlavně svoboda volby, jak se žena rozhodne ohledně svého těhotenství, tedy zda v něm bude pokračovat, nebo jej ukončí. Hlavními argumenty většinou bývá, že zákazem interrupcí chtějí muži, aby byly ženy na nich závislé, aby jim musely porodit dítě, nevěnovat se studiu, kariéře nebo něčemu jinému, co by je činilo samostatnějšími. Lidé, kteří jsou Pro-choice také často poukazují, že za zákaz interrupcí ve větším množství bojují muži. Dalším argumentem je to, že interrupce se budou dít, ať už jsou zakázané nebo ne. Potíž je v tom, že když jsou interrupce zakázané, tak těhotné ženy, které chtějí své těhotenství ukončit, jdou na umělý potrat někam, kde to za prvé není sterilní prostředí a za druhé interrupci neprovádí kvalifikovaný personál. Často se uvádí, že ženy chodí k andělíčkářkám [angel maker] nebo do "zadních uliček" (back alley). Poznávacím znamením pro nelegální interrupce je kovové ramínko, které se často objevuje v propagačních materiálech Pro-choice organizace, neboť se jím právě prováděly potraty. I podobné nástroje, které lze sehnat téměř všude, se používají k nelegálním aborcím a jelikož většinou nejsou příliš dobře nebo dokonce sterilizované, dochází k infekcím a pak k následnému úmrtí žen.

Ročně tak dochází k úmrtí desetitisíců žen po celém světě následkem takovéhoho umělého potratu.

Jelikož je hlavním cílem Pro-choice organizací svoboda žen ohledně rozhodování, tak toto zahrnuje do svého programu i některé feministické organizace. Těmito organizacemi se však budu v této práci zabývat jen okrajově. Zvláště tedy těmi, které dříve byly výhradně Pro-choice, ale vzhledem k legalizaci interrupcí (tedy zejména ve Švýcarsku) se z nich staly organizace feministické, neboť nepotřebují již mít hlavním bodem programu povolení interrupcí v jejich zemi.

1.2 Sociální hnutí

Termín „sociální hnutí“, který byl zaveden i v sociologii, poprvé použil Lorenz von Stein ve své knize z roku 1848 *Die sozialistischen und kommunistischen Bewegungen seit der dritten französischen Revolution* [Herres 1998]. Stein vymezil jasný koncept mezi teorií a skutečnými sociálními hnutími. Sociální hnutí má v jeho sociologii ústřední postavení [Heberle 1951: 5].

Definovat jednoznačně sociální hnutí je obtížné. Znebežánek dokonce píše, že „termín sociální hnutí tak označuje jakoby neustále se proměňující, téměř neuchopitelný útvar, jehož vlastnosti jsou často ponechány spíše na obrazotvornosti čtenáře než na jasnosti výkladu.“ Nakonec je jednoduše definuje jako veřejnou zájmovou skupinu [Znebežánek 1997: 29]. Pokusím se tedy představit alespoň některé definice, různá rozdělení a mechanismy rozvoje.

1.2.1 Definice sociálního hnutí

Karl-Dieter Opp sepsal 12 nejdůležitějších definic a poté je rozdělil na 2 typy. Tedy přesněji řečeno je jeden typ a pak je definice pouze jedna, která se od všech ostatních liší. Tato definice je od McCarthyho a Zalda, kteří charakterizují sociální hnutí jako soubor názorů a přesvědčení. Ostatní však vidí jako klíčový faktor kolektivní prvek [Opp 2009: 121].

Velký sociologický slovník se také zaměřuje na kolektivní prvek, neboť definuje sociální hnutí jako „více méně rozsáhlé komplexy souhlasně orientovaných společných (,kolektivních‘) činnosti, založených na aktivismu, na mobilizaci akčních potenciálů stoupenců, jejichž cílem jsou zásahy do těch podmínek společenského života, které pokládají za důležité“. Existuje více forem kolektivního chování, sociální hnutí se však od nich liší například tím, že se neomezují pouze na aktuální procesy, existují v delším časovém horizontu, mají strukturu, historii a kontinuitu [Velký sociologický slovník 1996: 1147].

Český sociolog Jan Jandourek zase definuje sociální hnutí jako „volně organizovanou, ale trvalou kampaň na podporu nějakého sociálního cíle, kterým bývá buď provedení, nebo prevence nějaké sociální změny.“ I on vidí jako důležité poznávací znamení, že sociální hnutí jsou kolektivní, tedy jsou výsledkem činnosti několika osob, nikdy tedy nemůže být brán jako sociální hnutí jednotlivce [Jandourek 2012: 98].

Sydney Tarrow charakterizuje tato hnutí „stálými vazbami na představitele opačných názorů“. Hlavní je, že propagují nějaký svůj názor a přístup k němu [Tarrow 1998: 20]. I zde se tak objevuje kolektivní prvek.

Další pojetí je, že sociální hnutí je „mobilizující kolektivní činitel, který určitou kontinuitou na podkladě vysoké symbolické integrace a nízkých specifikací rolí uprostřed různých forem organizací a činností sleduje cíl způsobit, zabránit nebo vrátit zpět základní sociální změny.“ [Raschke 1987: 21]

Heberle vidí kolektivní prvek v skupinové solidaritě. Vymezuje sociální hnutí tak, že si klade za cíl přinést zásadní změny ve společenském řádu, zejména v základních institucích vlastnictví a pracovních vztahů. Základní charakteristikou sociálních hnutí je, že se snaží změnit zaseté vzorce lidských vztahů a sociálních institucí. Je samozřejmě zapotřebí také určitá skupinová identita a solidarita. Pouze když si členové uvědomí, že mají společné názory a cíle, že je tyto cíle sjednocují, pak teprve můžeme mluvit o sociálním hnutí [Heberle 1951: 6 – 7]. Což je vlastně stejné, jako když Marx a definuje „třidu pro sebe“ [Marx, Kautsky 1979].

Diani se snažil definovat sociální hnutí obecněji, neboť definice, které byly vysloveny dříve, se týkaly většinou jednoho aspektu. Diani tedy svou syntézu definic vyslovil jako „sít' neformálních interakcí mezi pluralitou individuů, skupin nebo organizací angažovaných v politických nebo kulturních konfliktech na základě sdílené kolektivní identity“ [Diani 2000: 160 – 165].

1.2.2 Rozlišení sociálních hnutí

Blumer rozlišuje sociální hnutí na tři významné typy, kterými jsou obecná sociální hnutí, specifická sociální hnutí a expresivní sociální hnutí. Jako další lze zahrnout i obrozenecká a nacionalistická hnutí.

Mezi obecná hnutí patří například hnutí za práva žen, mírová hnutí nebo dělnická hnutí. V pozadí těchto hnutí můžeme spatřit změny v lidských hodnotách a v tom, jak lidé vnímají svá práva a privilegia. Tyto obraty nastaly především s rozšířením volebního práva, emancipací žen, vírou v bezplatné vzdělání apod., což mělo za následky psychologické změny, které poskytly motivace těmto hnutím. Lidé začali být senzitivnější ohledně určitých aspektů v jejich životě a začali být nespokojeni s tím, s čím byli dříve spokojeni nebo si to plně neuvědomovali. Lze to ilustrovat například na emancipaci žen. Když se v této oblasti začaly dít změny, ženy si začaly uvědomovat své postavení ve společnosti, začaly s ním být nespokojené, což poskytlo základ hnutí za práva žen.

Obecná sociální hnutí mají pouze jeden obecný směr, kterým se vydávají pomalu, vytrvale a nejistě. Pracují v širokém rozsahu – doma, v průmyslu, v politice apod. Dalo by se říci, že jejich pokrok je velmi nevyrovnaný s překážkami a neúspěchy.

V obecných sociálních hnutích je důležitý hlavní představitel jakožto ten, který udává tempo, nikoli ten, který by rozkazoval. Tito vůdci však nemají často ani jasno ve svých cílech a nemají stálé následovnictvo, avšak je důležité, aby šli příkladem.

Jejich hlavními činnostmi jsou například čtení, diskuze apod. Jejich organizace nemá tvar a jejich výraz je nesrozumitelný.

Specifická sociální hnutí vznikají z těch obecných. Jsou to vlastně vykrytalizovaná hnutí, která se z širokého záběru vydala užší cestou a vybrala si specifický cíl. Jsou již organizovaná a strukturovaná. Jako zářný příklad může posloužit hnutí, které jsem si vybrala pro tuto práci, tedy hnutí Pro-choice. Dalo by se říci, že jeho základnou, ze které se vytříbilo, je hnutí za práva žen. Toto hnutí se zaměřuje na široké spektrum práv žen a hnutí Pro-choice pak na právo ženy na reprodukční svobodu. Příkladem jsou také různá revoluční a reformační hnutí.

Další typ sociálních hnutí jsou podle Blumera expresivní hnutí. Tyto hnutí se nesnaží měnit instituce společenského řádu nebo jeho objektivní charakter. Napětí a nepokoje nejsou zaměřeny na určité cíle, kterých by se hnutí snažilo společně dosáhnout. Místo toho nachází východisko v určitém druhu expresivního chování, které může mít hluboký dopad na společenský řád. Mezi tato hnutí patří náboženská a módní hnutí [Blumer 1951: 447 – 459].

Císař, Navrátil a Vráblíková zase rozdělují hnutí podle tří typů aktivismu – starý, nový a radikální. Mezi starý typ patří odborové a zemědělské zájmové skupiny, které vycházejí z dělnického hnutí. Je pro ně charakteristická „hierarchická a formalizovaná organizační struktura, převládající orientace na vyjednávací strategie, úzký a instrumentální vztah k politickým institucím a elitám, materialistické požadavky a relativně široká individuální participace.“ Environmentální a lidsko-právní organizace patří do nového typu. Od starého typu se liší tím, že aktérům nejde o prosazování ekonomických cílů, ale o obranu skupinových identit. V současné době je tento aktivismus závislý na existenci advokačních skupin, na externích zdrojích a meziorganizační interakci. Radikální aktivismus je v opozici vůči starému a novému aktivismu, neboť odmítají jejich reformistické požadavky. Vyjadřují kritiku současného stavu a představují, jak by podle nich ideálně vypadalo společenské uspořádání. Tito aktivisté však nejednají tak, jak je zrovna ve společnosti přijatelné, takže se jim příliš nedaří mobilizovat nové členy [Císař, Navrátil, Vráblíková 2011: 140].

1.2.3 Rozvoj sociálních hnutí

Dawson a Gettys rozdělili schéma sociálních hnutí na 4 fáze rozvoje. První fáze je fází sociálních nepokojů, další je všeobecný rozruch, stádium formalizace a poslední fází je institucionalizace. V první etapě jsou lidé neklidní, nepokojní a jednají náhodně. Jsou přístupní žádostem a návrhům, které mají co dočinění s jejich nespokojeností. V této fázi jsou důležití agitátoři. Období všeobecného rozruchu je specifické tím, že je zmatenější, ale ne již tak náhodně a bezcílně. Vůdce je zde spíše prorok nebo reformátor. V předposlední etapě formalizace se stává hnutí více organizované s ustanovenými pravidly, taktikou a disciplínou. Vůdce by v této fázi mohl být přirovnán k politikovi. V institucionální etapě je již z hnutí stálá organizace, která má již definitivní personál a strukturu, která je navržena tak, aby pomohla dosáhnout cíle. Leader již funguje spíše jako správce. [Dawson, Gettys 1938: 708 – 733]

Blumer také píše o pěti mechanizmech, které hnutí využívají. Jsou to agitace, rozvoj *esprit de corps* [ducha solidarity], rozvoj morálky, formování ideologie a rozvoj taktiky.

Agitace je u hnutí nejdůležitějším prvkem. Když se hnutí teprve rozvíjí, hraje klíčovou roli. Agitace působí ve dvou různých situacích. Jedna se značí zneužíváním, negativní diskriminací a nespravedlností. Lidé v tyto situace berou víceméně za samozřejmé, což má právě agitace nabořit a donutit lidi, aby s tím něco dělali. Agitace tak způsobí neklid. V druhé situaci jsou si už lidé všeho vědomi, ale bojí se něco udělat nebo neví, co mají dělat. Agitace v tuto chvíli nasměruje nespokojenost tím správným směrem. Také existují dva typy agitátorů. Jeden je vznětlivý, agresivní a neklidný, zatímco druhý je více klidný a důstojný.

Esprit de corps, tedy duch solidarity, je pocit sounáležitosti, toho, že lidé k sobě patří s tím, že mají společný úkol. Důležité také je vzájemné porozumění. Rozvíjí se pocity důvěry a blízkosti, přičemž zcela mizí pocity neznámosti, jinakosti a odcizení.

Morálka je založena na [a také zpětně utváří] přesvědčení, smýšlení. V případě sociálních hnutí jsou tři typy přesvědčení. První je přesvědčení o čestnosti účelu, který hnutí má. Druhé je přesvědčení o tom, že hnutí určitě dosáhne svých cílů. Věřící se v to,

že cíle jsou nevyhnutelné. Poslední přesvědčení se týká toho, že hnutí má nějaké vyšší, posvátné poslání. Dohromady pak toto vše slouží k tomu, aby hnutí mohlo houževnatě pokračovat ve své úsilí a mohlo se pohybovat směrem ke svému cíli.

Předposledním mechanismem je rozvoj skupinové ideologie. Bez ideologie by sociální hnutí tápalo a stěží se udrželo při životě při boji s opozicí. Je to nezbytný mechanismus k udržení a rozvoji hnutí. Ideologie hnutí se skládá ze základní doktríny, víry a mýtů. Blumer složení specifikuje tak, že sestává z vymezení cíle, účelu a předpokladu hnutí, z kritiky a odsouzení stávající struktury, na kterou hnutí útočí a snaží se ji změnit, z obranné doktríny, která slouží jako ospravedlnění cílů hnutí, z víry, která se zabývá politikou, taktikou a praktickým fungováním hnutí a nakonec z mýtů hnutí.

Taktika je také velmi důležitý mechanismus rozvoje hnutí. Obvykle se drží tří pravidel: získání stoupců, jejich udržení a dosažení cíle. Taktika je vždy závislá na povaze situace, ve které hnutí jedná, a také se váže na kulturní pozadí hnutí [Blumer 1951: 447 – 459].

1.3 Teorie sociálních hnutí

Teorií sociálních hnutí je hned několik. Snaží se vysvětlit vznik, vzestup a pád sociálních hnutí. Jak jsme již zjistili, sociální hnutí je úzce vázáno s kolektivním jednáním. Tomu se nejprve věnoval LeBon se svou teorií davového jednání. Dále se tímto tématem zabýval T. Gurr s teorií relativní deprivace a Smelser s makro-systémovým přístupem a Park s funkcionalistickým přístupem. Olson pak vnesl do tohoto odvětví i teorii racionální volby. Navrátil píše o nejvýznamnějších přístupech, kterými jsou: teorie mobilizace zdrojů, teorie politického procesu, která zahrnuje teorii politických příležitostí a teorii kulturních příležitostí, a rámcovací procesy, které patří do americké větve sociálních teorií. Jsou zde však ještě evropské přístupy, které nebyly tak jednotné. Habermas a Touraine zasazovali sociální hnutí do kontextu obecné modernizace společnosti, Eder a Castells do proměn třídní struktury společnosti a Melucci se věnoval problémům subjektivity a identity [Navrátil 2006: 11].

1.3.1 Teorie mobilizace zdrojů

Teorie mobilizace zdrojů předpokládá, že sociální hnutí vychází z dlouhodobých změn ve skupině v rámci organizace, z dostupnosti zdrojů a příležitostí pro skupinové akce. Tato teorie se drží pěti hlavních podmínek. První je, že jednání členů organizace je racionální. Akce sociálních hnutí jsou silně ovlivněné institucionalizovanou mocenskou nerovnováhou a střetem zájmů. Tato nerovnováha a střety pak vedou k rozhořčení, které vedou k mobilizaci sociálních hnutí s úmyslem změnit nerovnováhu. Centralizované a formálně strukturované sociální hnutí účinněji mobilizuje zdroje a dosahuje cíle, než ta decentralizovaná a neformální hnutí. Posledním výrokem je, že úspěch hnutí hodně záleží na jejich strategiích a politickém klimatu. Teorie zkoumá strukturální faktory včetně dostupných zdrojů, postavení členů ve společensko-politických sítích a analyzuje charakter a úspěch sociálních hnutí. Podle teorie mobilizace zdrojů je účast v sociálním hnutí racionálním chováním založeným na porovnání nákladů a přínosů účasti. Teorie mobilizace zdrojů se používá k vysvětlení, jak se sociální hnutí od roku 1950 vyvinuly z klasických sociálních hnutí, které se vyznačují místním vedením, dobrovolnými pracovníky, kolektivní akcí, velkým členstvím a prostředky darovanými od přímého dárce příjemci, do profesionálních sociálních hnutí, které se vyznačují profesionálním vedením, vyplácením zaměstnanců, neformálním členstvím, darovanými prostředky mimo hnutí a akcemi, které reprezentují hnutí, ale nevyžadují účast členů. Teorie mobilizace zdrojů vysvětluje, jak sociální hnutí mobilizuje zdroje z vnitřku i vnějšku hnutí, aby dosáhli cíle. Tato teorie tvrdí, že sociální hnutí uspěje prostřednictvím účinného využití zdrojů a rozvojem politické příležitosti pro členy. Sociální hnutí může mobilizovat jak materiální, tak nemateriální prostředky. Materiální zdroje jsou peníze, organizace, lidské zdroje, technologie, komunikační prostředky a masová média, zatímco nehmotné zdroje jsou legitimita, loajalita, sociální vztahy, sítě, osobní vztahy, veřejná pozornost, autorita, morální závazky a solidarita. Teorie mobilizace zdrojů pomáhá vysvětlit vznik sociálních hnutí, proces sociální mobilizace a politiku sociálních hnutí [Flynn 2011: 112 – 113]. Mezi nejvýznamnější představitele této teorie patří John D. McCarthy a Meyer N. Zald.

1.3.2 Teorie politického procesu

Teorie politického procesu kritizuje teorii mobilizačních zdrojů, protože zanedbává skutečnost, že se sociální hnutí rozvíjí a působí v politických arénách, které významně ovlivňují jejich trajektorie [Klandermans, Staggenborg 2002 :xi]. Také se zmiňuje o tom, že jsou důležité i příležitosti, jak zdrojů využít [Flynn 2011:146]. Tato teorie se snaží odpovědět na důvod vzestupu, pádu sociálních hnutí a proč se vydávají každé jinou cestou. Záleží to tedy na tom, že politické příležitosti se liší napříč časem a kontexty. Rozdíly v politických příležitostech vysvětlují, proč jsou někde hnutí úspěšná a jinde nikoliv, a změny příležitostí zase vysvětlují, proč hnutí vznikne v určitém čase a ne jindy. Tato teorie hojně využívá analýzu protestních událostí [Klandermans, Staggenborg 2002 :xi]. Teorie politického procesu tvrdí, že existují tři důležité prvky pro vznik hnutí: povstalecké smýšlení, organizační síla a politické příležitosti. Povstalecké smýšlení hodně záleží na myšlenkách deprivace a rozhořčení. Myšlenka je, že někteří členové společnosti mají pocit, že je s nimi špatně zacházeno nebo že nějakým způsobem je systém nespravedlivý. Povstalecké vědomí je kolektivní pocit nespravedlnosti, který sociálním hnutím slouží jako motivace. Některé organizace mohou mít povstalecké vědomí a zdroje k mobilizaci, ale proto, že politické příležitosti nejsou, nebudou mít žádný úspěch. Teorie tedy tvrdí, že všechny tyto tři složky jsou důležité. Politická příležitost se vztahuje k oslabení současného politického systému. V této době má tedy hnutí příležitost „zaútočit“. K oslabení může dojít, když vzroste politický pluralismus, poklesne účinnost represe, je zde elitní nejednotnost, přední frakce jsou vnitřně roztržité, vzroste podpora organizované opozice elitami apod. Kritici této teorie zdůrazňují, že zde chybí významnost kultury [Cragun, Cragun 2008: 233 - 234]. Neal Caren se zmiňuje o tom, že teorie politických procesů se zaměřuje na interakci mezi vlastnostmi hnutí (jako jsou organizační struktury) a širšími ekonomickými a politickými souvislostmi [Carren 2007: 1].

1.3.1 Teorie rámovacích procesů

Teorii rámovacích procesů bych se chtěla věnovat blížeji, neboť rámcovou analýzu využiji k výzkumu v této práci. Pojem „rámec“ byl převzat od Ervinga Goffmana, který jej použil ve své knize „Frame analyses“ z roku 1947. Goffman tvrdí, že lidé rámují své zkušenosti ve snaze organizovat a porozumět světu kolem sebe. Rámování pomáhá lidem interpretovat svět díky jejich sociálnímu postavení a jejich předchozích zkušenostech. Každá sociální interakce, která nastane, je pochopena prostřednictvím referenčního rámce, ve kterém reagují lidé na základě jejich vnímání situace a způsobu, jak vnímají lidi, s kterými jsou v interakci. Ve studii sociálních hnutí a kolektivních akcí jsou rámce používány ke spojování lidí a k motivaci je k akci. Sociální hnutí zavedla kolektivní akční rámce s cílem vytvořit sadu významů, které inspirují lidi jednat kolektivně k nějakému cíli [Christiansen 2011: 147]. Rámce také slouží k aktivnímu vytváření specifického významu reality, což znamená, že realita a její význam jsou sociálně konstruovány [Kavková 2005: 219].

Základní funkce rámců je mobilizovat příznivce, získání politické podpory a eliminace odpůrců. Rámce tedy musí splňovat určité podmínky. Nejprve musí stanovit určitý aspekt společenského života jako problematický, který musí být změněn. Dále také musí navrhnout, jak má být tento aspekt změněn. A samozřejmě musí vyzvat lidi, aby se k hnutí připojili. Tyto tři podmínky mají také své názvy. První je diagnostická funkce, dále prognostická funkce a poslední je motivační funkce. Tyto tři funkce rámec musí mít, aby byl úspěšný [Kavková 2005: 220].

Rámce jsou založeny na textech, což mohou být jak psané dokumenty, tak také slogany, písňe, projevy. Někdy jsou rámce zobrazeny i vizuálně formou obrázků [Kavková 2005: 220]. Já budu v této práci pracovat s letáky a plakáty, které Pro-choice organizace vylepovaly na ulicích, neboť tam je mohlo vidět mnohem více lidí, které by mohly motivovat, než například na internet (jejich internetové stránky, Facebookové stránky apod.), protože tam se spíše dívají lidé, kteří již mají o tento problém zájem. Cílem je tedy přivést nové lidi do hnutí, kteří by pracovali pro jejich cíl. Ačkoli je rámovací teorie spíše založena na pouhém povolávání lidí do akce a získání politické

podpory a netýká se přímo úspěchu sociálních hnutí, dalo by se říci, že čím větší bude mít hnutí podporu, tím více je pravděpodobnější, že uspěje. V letácích a plakátech budu tedy sledovat, zda splňují tři základní funkce rámce, tedy diagnostickou, prognostickou a motivační.

Diagnostické rámcování velmi závisí na tom, zda je problém správně identifikován. Když je tedy problém správně diagnostikován, hnutí se může posunout k jeho řešení. Mnohé diagnostické rámce obsahují rámec nespravedlnosti. Je úspěšnější, pokud se jedná o specifický cíl – něco nebo někdo, kdo je zodpovědný za nespravedlnosti a na koho mohou morální rozhořčení směřovat [Christiansen 2011: 149]. Nespravedlnostní rámce se také musí zabývat širšími strukturami, ve kterých působí aktéři, jinak by byly tyto rámce špatným nástrojem, což by vedlo k neúčinnosti a frustraci [Gamson 1995: 92].

V prognostickém rámci se odráží diagnostický rámec, tedy jak je definován problém a jeho příčiny. V tomto rámci je totiž určeno navrhované řešení problému nebo alespoň plán útoku a strategie k uskutečnění tohoto plánu. Navrhovaná řešení jsou úzce spjata se zvyklostmi a ideologií hnutí. Prognostické rámcování se také často snaží vyvrátit nebo minimalizovat rámcování odpůrců, což je známo pod pojmem protirámcování (counterframing) [Benford, Snow 2000: 616].

Motivační rámcování pak povolává do zbraně a předkládá důvod pro zapojení do kolektivní akce. V tomto rámcování se používá závažnost, naléhavost, účinnost, korektnost [Benford, Snow 2000: 617]. Motivační rámcování je nejdůležitější. I když se lidé shodnou, že existuje problém a je nějaké řešení se tohoto problému zbavit, ještě to neznamená, že se také zapojí. Ideální je, pokud i toto rámcování navazuje na předchozí dvě. Všechny tři funkce rámce by tedy měly být úzce propojeny [Kavková 2005: 221].

Rámce však nejsou generované, vyvíjené a rozpracované pouze na základě těchto funkcí, ale také pomocí tří procesů: diskursivní, strategický a soutěžící.

Diskursivní proces úzce souvisí s komunikací, tedy s mluvenou konverzací či psanou komunikací. Zahrnuje zesilující rámec a artikulační rámec. Artikulační rámec zahrnuje kolekci a uspořádání událostí a zážitků tak, že drží pohromadě relativně

jednotným a podmanivým způsobem. Zesilující rámec pak zdůrazňuje některé problémy, události a přesvědčení, jako by byly výraznější než ostatní. Nejprve je tedy rámec zjednodušený (pomocí artikulačního rámce) a poté zvýrazněný (pomocí zesilujícího rámce). Toto například názorně dokládají slogany, které hnutí používají.

Strategickými procesy máme na mysli rámcové procesy, které jsou rozhodující, funkční a orientovaný na cíl. Rámce jsou vyvinuty a nasazeny k dosažení konkrétního cíle - pro nábor nových členů, mobilizování stoupenců, získávání zdrojů atd. Strategické zájmy propojit své zájmy a interpretativní rámce s potenciálními voliči a skutečnými nebo potenciálními poskytovateli zdrojů byly konceptualizovány jako rámcové procesy podpory. Mezi ně patří překlenutí rámce, zesílení rámce, rozšíření rámce a transformace rámce. Přemostění rámce se týká spojení dvou nebo více shodných ideologicky, ale strukturálně nesouvisí rámců týkajících se určité záležitosti nebo problému. Zesílení rámce zahrnuje idealizaci, přikrášlení, vyjasnění nebo osvěžení stávajících hodnot nebo přesvědčení. Rozšíření rámce přesahuje hlavní zájmy hnutí a zahrnuje otázky a problémy, u kterých se předpokládá, že jsou důležité pro potenciální přívržence. Transformace rámce odkazuje na měnící se staré postoje a významy anebo vytváření nových.

Vznik, vývoj a rozvinutí jsou soutěžící procesy. Soutěžící procesy jsou aréna, ve které rámce spolu soutěží a znovu se vytvářejí. Soutěže rámců se neobjevují jen mezi sociálními hnutími a jejich oponenty, mohou se také objevit uvnitř hnutí [Benford, Snow 2000: 623 – 626].

1.3.1.1 Analýza rámců

V metodě rámcové analýzy se pracuje s grafickým znázorněním, které je převzato od R. Axelrod. Byla nazvána analýza poznávacích schémat nebo také analýza kognitivních map. Toto schéma se skládá z bodů a šipek, kdy body představují jednotlivé proměnné a šipky pak příčinnou závislost. Rámec se tedy zjednoduší, což poté může pomoci srovnávání s ostatními rámci. Jak již jsem psala, rámce jsou založeny na textech, takže rámcová analýza je vytvářena na základě logické stavby textu. Zde se

hledají všechny funkce rámce, tedy diagnostická, strategická a motivační, a také je velmi důležité ohodnocení propojení těchto funkcí. K tomu, aby byl rámec, lze říci i text, úspěšný, musí se zde rozpracovaně objevit všechny funkce, které musí být rovněž propojené. Nelze tedy, aby například diagnostická funkce chyběla nebo byla málo rozpracovaná nebo také aby se strategická funkce příliš lišila od té diagnostické. Na základě tohoto a také na základě vizuální poutavosti letáku či plakátu můžeme zhodnotit mobilizační potenciál sociálního hnutí [Kavková 2005: 222].

2 Irsko

V první části „Jazyková, náboženská a politická otázka v historické perspektivě“ se zaměřím na nejdůležitější historické mezníky, které měly zásadní vliv na formování irského sociálního a politického života. Mou snahou není vyčerpávajícím způsobem podat dějiny Irska od jeho počátků do současnosti, nýbrž představit je ve výhledu, jenž nám pomůže lépe je pochopit v souvislostech.

Ve druhé části o politickém systému se zaměřím především na jeho specifika v ústavní struktuře a ve stranickém systému. Stručně představím hlavní irské politické strany a jejich obecnou charakteristiku. Vzhledem k tématu mé diplomové práce se budu soustředit pouze na postoje irských politických stran k otázce Pro-choice.

Ve třetí části týkající se Irštiny se věnuji krátkému profilu jejího užívání v historii a v současnosti.

Ve čtvrté části o náboženství jsem chtěla upozornit na paradox, který za posledních několik desetiletí objevuje a který spočívá v tom, že na jedné straně ustupuje vliv náboženství na běžný život obyvatel, ale na druhé straně se stále mnoho lidí prohlašuje za věřící.

Jsem si vědoma toho, že jednotlivá témata, která zde představuji – politický systém, irský jazyk, náboženství – by vystačila na samostatný výzkum. Mojí ambicí je pokrýt tato témata v takové míře, která by usnadnila pochopení irské společnosti a kultury jako celku.

Irsko bylo ještě v nedávné době prosperujícím státem, jehož budoucnost byla popisována pozitivními slovy. V roce 2005 zařadil *The Economist* Irsko na první místo v žebříčku zemí, kde se nejlépe žije [Ireland 2004]. Tento britský měsíčník navíc využívá zcela speciálního přístupu ve vyhodnocování kvality života. Zatímco některé žebříčky se odvolávají na velikost hrubého domácího produktu na hlavu jako prvku, který určuje kvalitu života v dané zemi, *The Economist* zahrnuje do svého výzkumu životní spokojenosti různé faktory – kromě příjmů také zdraví, svobodu, rodinný život,

klima apod [Kekic 2004]. V měření těchto elementů vykazovalo Irsko pozitivní čísla a předběhlo Švýcarsko, Norsko či Lucembursko.

2.1 Jazyková, náboženská a politická otázka v historické perspektivě

Moderní dějiny Irska však takto pozitivní vždy nebyly. Lze shrnout, že děním v Irsku dlouhou dobu hýbala jazyková a náboženská otázka a vymezování se vůči Spojenému království. V této souvislosti je nutné zdůraznit, že tyto jednotlivé prvky od sebe nebyly odděleny „čínskou zdí“. Vzájemně se prolínaly, a proto je zapotřebí analyzovat je dohromady a nahlížet na ně v této perspektivě. Tyto faktory zároveň velkou měrou ovlivnily současnou podobu irského politického systému i samotné irské společnosti a kultury.

Podíváme-li se hluboko do irských dějin, uvidíme, že Irsko bývalo rozděleno do několika království s bohatou kulturou, umělci a vzdělanou vyšší třídou. V té době byla irská společnost pohanská, což se začalo měnit s příchodem katolických misionářů. V 9. století byl irský klid narušen prvním vpádem, a to Vikingů, kteří se postupně zmocňovali celé země a nastolovali nové podmínky. Vikingové ovlivnili samotnou irštinu, která si z jejich jazyka vypůjčila mnoho slov. I samotné slovo Ireland je norského původu. Trvalý dopad mělo působení Vikingů především v tom, že se centrum společenského a politického života přeneslo ze středu ostrova na jeho východní pobřeží, k moři, kde kvetl obchod [Martin, Moody 2003: 75].

Druhý vpád měl mnohem vážnější důsledky. Byli to Normané a Britové, kteří zemi začali osidlovat ve 12. století a po několik dalších století vedli boj o její svrchovanost s místními. Anglonormanská invaze měla dva důležité dopady. Prvním důsledkem této dlouhé kontroly bylo, že se Normané i Britové postupně asimilovali do irské společnosti. Tím druhým byl fakt, že dobyvatelé zemi neovládli celou a nikdy jich nebylo tolik, aby si ji podmanili zcela. To mělo za následek, že nemohl vzniknout nový národ, který by v sobě spojoval obě původní skupiny obyvatel [Martin, Moody 2003: 104]. Představitelé Irska se nechtěli podříditi britskému králi. Byla proti nim zahájena

vojenská kampaň, jež vyústila v jejich sesazení a konfiskaci majetku, který byl postoupen protestantům ze Skotska a Anglie. Náboženská otázka se stala dělicí linií, jež setrvala do dnešních dní.

Během 18. století bylo přijato několik zákonů diskriminujících katolíky a rodný jazyk Irů – gaelština – byla ve školách zakázána. I přes velké množství zásahů ze strany britského panovníka si Irsko přece jen ponechalo až do konce 18. století velkou míru autonomie (Irsko bylo v této době spojeno s Velkou Británií personální unií). Tato autonomie se projevovala v tom, že irské instituce, především parlament se sídlem v Dublinu, byly respektovány a byly nezávislé. Pravdou je, že irský parlament kopíroval podobu svého britského protějšku. Byl dvoukomorový a horní komora se skládala z části biskupů [protestantského] Church of Ireland a zástupců irské šlechty [Coakley, Gallagher 2009: 4 – 6].

Významným byl rok 1801, kdy byl irský parlament rozpuštěn a země se stala součástí Spojeného království Velké Británie a Irska. Pro Irsko to znamenalo, že zákony byly nyní přijímány pouze v Londýně, takže zákonodárná moc zcela ztratila autonomní postavení, avšak co se týká exekutivní moci, zde určitá míra nezávislosti existovala. Zástupcem britského panovníka pro Irsko byl guvernér a zástupce premiéra byl titulován chief secretary [Šlosarčík 2007: 21].¹ Po celé období unie s Velkou Británií v letech 1801-1922 byla „irská vláda“ uznávaná. Formální hlavou vlády byl zmíněný guvernér, který se profiloval z irského společenského života, byl tedy součástí irské, nikoliv britské, společnosti. Pracoval společně se zmiňovaným vedoucím tajemníkem, který měl na starosti irské záležitosti v Dolní komoře britského parlamentu [Coakley, Gallagher 2009: 5].

---

¹ Tento termín budu překládat jako vedoucí tajemník.

Od chvíle, kdy se Irsko stalo definitivně součástí unie s Velkou Británií, započaly snahy o získání samosprávy (nazývané „home rule“). Začal se formovat irský nacionalismus a s ním spojené politické struktury. Hlavními požadavky hnutí byla pozemková reforma, která by zajistila katolíkům vlastnictví půdy, a znovuzavedení gaelštiny coby úředního jazyka. Proti těmto požadavkům se stavěla silná protestantská opozice. Situace došla tak daleko, že se počátkem 20. století rýsovala občanská válka. Proto byl v předvečer první světové války přijat zákon o home rule, který by Irsku zajistil určitou míru autonomie. Realizace zákona však byla odložena na dobu, až skončí válka.

V roce 1916 vypuklo tzv. velikonoční povstání směřované proti britské nadvládě. Povstání bylo neúspěšné, protože se nedostalo za hranice Dublinu a bylo silně potlačeno, jeho představitelé zatčeni a popraveni. Přesto vedlo povstání a zejména represe, které následovaly, v důsledku k tomu, že vláda ztratila poslední zbytky sympatií obyvatelstva, které se vyslovalo pro nezávislost.

Irská válka o nezávislost započala v roce 1919 a pokračovala až do roku 1921. Na tomto místě bych chtěla poukázat na dva tábory, které se v důsledku historických událostí zformovaly. První tábor představovala většinová irská populace, která usilovala o zrušení unie s Velkou Británií a obnovení irské autonomie. Druhým táborem byli irští protestanti, kteří byli v menšině a obávali se represí ze strany většinové katolické společnosti. Ti požadovali zachování irsko-britské unie, jež je měla chránit. Ve volbách v roce 1918 vyhrála Sinn Féin, jejíž vůdce Eamonn de Valera sestavil vládu. De Valera společně s Michaellem Collinsem, vůdcem ozbrojených složek Sinn Féin (nazývaných Irská republikánská armáda – IRA), byli hlavními představiteli hnutí za nezávislost.

V roce 1921 bylo uzavřeno příměří mezi Sinn Féin a Velkou Británií a zahájena jednání o budoucí podobě Irska. Vedoucím irské strany byl Collins, který s Brity podepsal kompromisní řešení. Kompromis spočíval v tom, že Irsko mělo získat status dominia a Severní Irsko získalo úplnou autonomii na Dublinu.

Tato Anglo-irská dohoda, jak se tomuto kompromisu říká, však rozštěpila samotnou stranu, neboť s těmito podmínkami nesouhlasil de Valera. Smlouva byla

nicméně přijata v rámci stranického hlasování, a tak došlo k tomu, že se strana rozpadla. Následné volby v roce 1922 vyhrála Prosmlavní Sinn Féin a vytvořila první vládu Svobodného irského státu. Odpůrci smlouvy výsledky voleb odmítli a jejich odpor byl hlavním důvodem občanské války z let 1922-23.

Výsledkem občanské války byl kompromis, díky kterému se představitelé, včetně de Valery, protimluvni frakce strany mohli vrátit do politického života, i když jejich vliv byl omezen. Prosmlavní představitelé, kteří se stali vítězi této války, se však stali jejími oběťmi. Michael Collins podlehl atentátu a Arthur Griffith podlehl infarktu [Šlosarčík 2007: 30 - 31].

Anglo-irská dohoda sice neučinila z Irska suverénní republiku, ale byl to důležitý krok, který předurčoval, že se země svobody jednou dočká. Ústava nového státu z roku 1922 určila Irsko dominiem a nazvala jej Svobodný irský stát. Ústavní systém se podobal tomu britskému, v němž měl zákonodárnou moc dvoukomorový parlament, a panovník byl reprezentován generálním guvernérem. Výkonná moc byla svěřena výkonnému výboru v čele s premiérem, pro kterého byl používán matoucí název „prezident“. Irská suverenita byla omezena tím, že členové parlamentu museli přísahat věrnost britské koruně, britský panovník byl reprezentovaný generálním guvernérem, zahraničněpolitické aktivity byly omezeny a na irském území byly přítomny britské vojenské základny [Šlosarčík 2007: 32 - 33].

Ústředním problémem zakladatelů nového státu bylo vytvoření nového smyslu pro komunitu. Bylo zapotřebí vytvořit pocit národní solidarity, věrnost státu, která je živena pouze vnímáním státu coby skutečného nástroje společenství a nikoliv nepřítelem takového společenství. Zde existuje nový stát, který je slabý a nezkušený, a společnost, jež je stará a silná [Garvin 2005: 147 – 148].

2.2 Politický systém

V roce 1937 byl přijat úplně nový ústavní text, který se stal základem pro současný politický systém. Ani v tomto roce nedošlo k vytvoření samostatné republiky

(k vyhlášení republiky došlo v roce 1949). Doc. Šlosarčík, který se specializuje na irský politický systém, stanovuje čtyři zdroje, které inspirovaly ústavu z roku 1937.

Prvním je britská ústavní tradice. Jak jsem již zmínila, Irsko se vůči Británii vždy vymezovalo, nicméně společná koexistence měla na ústavní tradici významný vliv.

Druhým zdrojem je ústava Svobodného irského státu z let 1922-1937, vůči které se ústava z roku 1937 vymezovala spíše negativně. Ústava z roku 1922 ustavila Irsko dominiem a byla kompromisem mezi požadavky úplné nezávislosti a představami britské vlády. Ústava Svobodného irského státu obsahovala i další omezení irské suverenity.

Třetí zdroj představoval vliv a sociální učení katolické církve. O tématu katolické církve budu psát v další části, nicméně zde bych chtěla v souvislosti s ústavním systémem zmínit, že s církví se konzultovalo přijímání všech klíčových politických rozhodnutí. Její vliv byl patrný například ve využívání cenzury, v zákazu rozvodů, v omezení dovozu antikoncepčních prostředků a v zákazu umělého přerušování těhotenství. Katolická církev ovlivňovala i školský systém, zdravotnictví nebo sociální zabezpečení.

Čtvrtým zdrojem byla bezpečnostní rizika spojená s rozdělením ostrova. Ústava z roku 1937 obsahovala výjimečné pravomoci, které umožňovaly irské vládě snadno omezit ústavou zaručená práva a zavést přímý režim v období druhé světové války nebo v období zvýšené aktivity republikánských polovojských organizací (např. IRA) [Šlosarčík 2007: 36 - 37].

2.2.1 Specifika stranického systému

Tento specifický historický a ústavní vývoj vedl k tomu, že se irský politický a stranický systém nepodobá většině systémů evropských zemí. Vede to i k nelehkému začlenění irských politických stran do klasické klasifikace politických stran. Gallagher poukazuje na tři specifické prvky irského stranického systému – zaprvé, absence jasné cleavage, která by byla v irské sociální struktuře zakořeněna a tvořila základy

stranického systému, zadruhé je to volební slabost levice a třetím prvkem je velká podobnost dvou hlavních politických stran, Fianna Fáil a Fine Gael [Coakley, Gallagher 2004: 1].

V Irsku mají převahu pravicové a středo-pravicové politické strany [Fianna Fáil, Fine Gael, Progresivní demokraté]. Od roku 1989 tvořily všechny vlády koalici dvou a více stran. První koalice byla vytvořena až v roce 1948 (koalice pěti stran), předtím utvářela vládu vždy jedna politická strana (Sin Féin, Prosmluvní Sinn Féin a Fianna Fáil) [Šlosarčík 2007: 261 - 262]. Ve většině západoevropských politických systémů mezi sebou tradičně bojují o moc pravicové a levicové strany (příp. středo-pravé a středo-levé). Irsko tuto charakteristiku nespĺňuje, neboť levicové politické strany mají velmi slabou pozici.

Co je důvodem slabé pozice levice? Lze zmínit několik faktorů. Prvním je neexistence silné socialistické strany, které známe ze západní Evropy. Druhým je skutečnost, že dvě zmíněné největší politické strany vystupují jako catch-all parties, což znesnadňuje Labour party, aby s nimi soupeřila. Třetím faktorem je postavení politických stran k národní otázce, tedy zda přistoupit či nepřistoupit k dohodě s Británií v roce 1922, jež rozdělila zemi na Svobodný stát a Severní Irsko. Zatímco zmíněné středo-pravicové strany se jednoznačně přiklonily k první či druhé možnosti, Labour toho nebyla schopna. Labour, která byla zaměřená na práva dělnické třídy, odmítla hrát roli v nacionalistické otázce, neboť jakožto strana nalevo od politického spektra pohlížela na politiku spíše z třídního hlediska, nikoliv nacionalistického. Další faktor představovala katolická církev, jež měla v Irsku silné postavení. Podle Coakleyho nacionalistické a katolické elementy v irské kultuře podpořily konzervativní postoj politických stran [Holmes 1996: 193]. Skoro všechny středo-pravicové politické strany v Evropě přijaly určitou formu socialismu. Nicméně katolická církev se stavěla proti socialismu a spolu s jejím silným postavením v zemi nemohlo dojít k tomu, že by se doktrína socialismu v zemi nějak výrazně rozšířila. Labour party nedokázala přijmout žádné socialistické principy a tento paradoxní vztah mezi socialismem a katolickým nacionalismem hrál důležitou roli v neúspěchu Labour party [Strasser 2013: 5 – 11].

Ačkoliv je vliv katolické církve v zemi silný, nelze v politickém systému naleznout křesťansko-demokratickou stranu. Příčinou je právě tento vliv, neboť téměř u všech politických stran je určitý vstříčný vztah ke křesťanství [Šlosarčík 2007: 135]. V zemích, ve kterých se neobjevuje toto silné postavení církve, má politická strana s tímto zaměřením relevanci. V Irsku by taková strana ztrácela na významu.

2.2.2 Současné politické strany a jejich postoj k výzkumné otázce

Fianna Fáil se profiluje jako konzervativní strana, která není nakloněna právu na potrat [Irish 2013]. Tento postoj lze vysledovat nejen u dlouholetých zákonodárců za tuto stranu, ale i u mladších členů parlamentu. Většina členů strany, včetně lídra Micheála Martina, podpoří legislativní akt, který zajistí, že život jakékoliv ženy nebude ohrožen. V minulosti se objevil požadavek po tom, aby každý člen strany mohl volit svobodně podle svého rozhodnutí ohledně navrhovaných změn potratového práva, ale žádné rozhodnutí v tomto směru učiněno zatím nebylo [McGee 2012].

Fine Gael se vůči Fianna Fáil vymezovala jako strana, jež zastupuje liberálnější myšlenky irské společnosti. V roce 1983 oponovala [neúspěšně] zavedení ústavní klauzule o ochraně nenarozeného života. Tato strana je v této otázce nejvíce rozpolcená. Zatímco konzervativnější křesťansko-demokratické křídlo má silný proti-potratový postoj, menší skupina členů kolem ministra zdravotnictví by byla pro určitou liberalizaci zákonů.

Sinn Féin se k tomuto tématu dlouhou dobu nevyjadřovala. Zlom nastal na jaře tohoto roku v souvislosti s případem ženy, jež zemřela po samovolném potratu a jež si stěžovala, že jí byl zamítnut potrat na základě toho, že je Irsko „katolické“ [Purdy 2013]. Strana se vyjádřila v tom smyslu, že je proti potratu, ale podporuje ukončení těhotenství v případě znásilnění, pohlavního zneužívání nebo v případě, kdy je ohrožen život matky [Barry 2013, Purdy 2013].

Komunistická strana Irska je pro zavedení zákona o potratu. Ve svém vyjádření sdělili, že považují právo ženy na výběr za základní lidské právo [Irish 2013].

Strana Zelených se k této otázce nestaví jednotně jako celá strana, nemá společnou politiku. Ponechává rozhodnutí na svých členech.

Irská republikánská socialistická strana byla první politickou stranou, jež podpořila právo ženy na kontrolu vlastního těla a rozhodnutí pro potrat. Tato strana volá po okamžitém umožnění potratů, bez poplatku a na přání, skrz zdravotnickou péči.

Labour dlouhodobě zastávala politiku, aby byly přijaty právní předpisy k případu X a poskytnuta právní ochrana pro současnou lékařskou praxi. Zároveň se Labour domnívá, že by se tato otázka neměla řešit formou referenda či ústavního dodatku. Podle Labour by mělo dojít k určitému legislativnímu opatření pro ukončení těhotenství v případě znásilnění nebo incestu. Možnost ukončení těhotenství schvaluje Labour v případě, že je ohrožen život matky [vč. sebevraždy], v případě poškození plodu, který by se nikdy nenarodil živý, a v případě, kdy je ohroženo zdraví matky.

2.3 Ekonomika

V roce 1988 napsal *The Economist* o Irsku, že je nejchudší z bohatých. O méně než 10 let později pak napsal, že Irsko je „Evropské zářící světlo“. Aktuální výkon irské ekonomiky je nejpůsobivější. Je zde vysoký a udržitelný hospodářský růst, nízká inflace, klesající nezaměstnanost atp. Všechny klíčové makroekonomické faktory jsou pozitivní. Irsku se proto začalo přezdívát „Keltský tygr“, což prve použil Morgan Stanley v srpnu roku 1994. Globalizace umožnila Irsku přejít z periferie do centra. Nyní je druhým největším vývozcem počítačového softwaru. Irsko nemělo příliš velkou průmyslovou základnu, a právě vysoká technologie mu dopomohla zvýšit ekonomiku. Irsku také pomohla restriktivní fiskální politika [Murphy 2000: 5 - 7]. Což znamená, že stát zvýšil daně a snížil své výdaje [Dvořák 2008: 35].

V USA se pak v roce 2007 objevila ekonomická krize. V Irsku však započala až o rok později, až když přišel kolaps Lehman Brothers. Vyschnutí likvidity odhalilo křehkost irského finančního sektoru. Tato chyba zabezpečení se vynořila z bankovního sektoru, který se stal velmi přexponovaný na straně aktiv obchodního majetku a stavebnictví a na straně pasiv na mezibankovních úvěrových trzích Eura. Irské

problémy byly umocněny rychlým zhoršením úvěrové kvality kvůli nepříznivým podmínkám v domácím trhu s nemovitostmi. Plný rozsah krize v Irsku přišel na konci září 2008, kdy jen pár dní poté, co irský finanční regulátor měl veřejně ujistit investory, pokud jde o pevnost irských bank, irská vláda musela zasáhnout a zaručit vklady a dluhy šesti největších finančních institucí [Connor, Flavin, O'Kelly 2010: 4 - 5].

Vláda se nyní snaží vytvořit podmínky, ve kterých mezinárodně obchodované zboží a služby mohou růst a prosperovat, a zároveň sleduje ambiciózní program strukturálních reforem a cílených opatření na podporu domácí aktivity a tvorby pracovních míst. Vláda také rozpracovává střednědobé hospodářské a rozpočtové strategie [Ireland 2012].

2.4 Jazyk

Irština je ustanovena jako první úřední jazyk Irska, zatímco druhým oficiálním jazykem je angličtina. Zákony a články v ústavě, které jsou v irském jazyce, mají přednost před anglickou verzí [Ellis 2013: 69]. Paradoxní je, že irštinou hovoří pouze malá část obyvatelstva země. Irština se také stala jedním z oficiálních a pracovních jazyků Evropské unie.

Co se týká užívání irštiny v historii, v 15. století se tímto jazykem mluvila na většině území Irska, Skotska a Ostrova Man. Dlouhodobý pokles irštiny byl zapříčiněn dvěma hlavními událostmi. První bylo ovládnutí země Tudorovci a změny ve Skotsku, které měly vést ke konsolidaci skotské moci nad autonomními irsky mluvícími oblastmi ve Skotsku. Na vlastníky půdy byl vyvíjen tlak, aby se učili anglicky a přejaly skotské zvyky a právo. Ačkoliv irština přetrvala mezi nižší třídou na venkově, angličtina se stala jazykem vlády a práva.

Druhou událostí, jež zapříčinila úpadek irštiny, byl vliv Reformace. Náboženská reforma byla ve Skotsku úspěšná, na rozdíl od Irska, s tím výsledkem, že se v „irském“ Skotsku začala vyvíjet kalvinistická tradice. Z toho vyplývá, že se vytvořily dva světy, které byly od sebe odděleny náboženstvím – irsky mluvící území ve Skotsku se stávaly kalvinistické a samotné Irsko zůstalo katolické [Ellis 2013: 72 - 73].

Otázka oživení irštiny se znovu objevila až v 19. století, kdy se stala jedním z cílů irských hnutí a postupně se změnila v politickou otázku rozdělující nacionalisty a unionisty [Šlosarčík 2007: 45]. Hnutí po používání irštiny chtělo získat podporu od státu, které se však nedočkalo. Se vznikem nezávislého irského státu však tento negativní postoj vlády skončil a irština byla prohlášena za první úřední jazyk, začaly se používat irské pojmy pro irské instituce a od roku 1922 se irština stala povinným vyučovacím jazykem na základních a středních školách [Šlosarčík 2007: 47]. Dominantním jazykem však nadále zůstává angličtina.

2.5 Náboženství

Veškeré změny ve způsobu, jakým Irové chápou sami sebe jako katolíky a jak se identifikují s institucionální církví, lze chápat pouze v kontextu dlouhodobých procesů změn.

Evropa je vybudována na židovsko-křesťanských tradicích a hodnotách. Židovství i křesťanství byly od počátku vnímány jako systémy hodnot, které byly zcela zásadní pro život jednotlivých lidí a v důsledku toho i pro život společnosti jako celku. Přijetí těchto hodnot a jejich veřejná deklarace umožnily, aby společnost složená z jednotlivých kmenů vzniklých na základě principu krve (příbuzenského vztahu) opustila toto uspořádání a nadále byla primárně spojována a utvářena společným systémem hodnot.² Rozdíl mezi evropskou křesťanskou civilizací a velkou částí Afriky a arabského světa je právě v existenci kmenových svazů či společenských kast, které neumožňují takový plynulý vnitřní pohyb obyvatelstva, vzájemné prolínání jednotlivých společenských vrstev a jejich vzájemnou kooperaci jako umožňuje společnost utvořená

---

² Nejzářivějším dokladem o tom, že sdílení společných hodnot má tuto zvláštní moc, je existence židovského národa, který ač byl po téměř 2000 let roztroušen do všech národů po celém světě, přeci tvořil jeden celek.

na základě společenských hodnot, což má samozřejmě negativní dopad na celkový rozvoj společnosti.

Křesťanská civilizace přišla i s konceptem různých systémů sociálního zabezpečení a pojištění založené na vzájemné pomoci při předcházení těžkým životním situacím a přesvědčení, že člověk by měl v určité míře sdílet neštěstí či obtížnou životní situaci ostatních lidí.

Hugh McLeod píše, že období od Francouzské revoluce do 60. let 20. století představuje zřetelnou a ucelenou fázi náboženských dějin západní Evropy. V této fázi se naplno projevil odpor proti některým oficiálním církvím a zároveň došlo ke zhroucení náboženské jednoty. Náboženství se stalo jednou z hlavních příčin rozpolcenosti západoevropských společností. Devatenácté století bylo, podle McLeoda, na jedné straně archetypálním obdobím sekularizace, na druhé straně i slavným věkem náboženské obrody, protože se v souvislosti s tím, že náboženství přestávalo fungovat jako zdroj společenské jednoty, stávalo základnou osobitě jednoty specifických společenství. Mnozí lidé začali pocítovat silnější loajalitu než dříve [McLeod 2007 : 5].

Irská společnost bývala často považována za jednu z nejkatoličtějších společností v Evropě. Navíc katolická povaha irské společnosti byla určujícím prvkem irské národní identity na konci 19. a na začátku 20. století [White 2007: 47]. Za posledních několik desetiletí se však pozice katolické církve velice změnila. Tuto změnu lze spatřit jak ve vlivu církve na politické dění, tak ve vlivu na veřejné mínění a chování.

Můžeme se dočíst v mnoha pracích různých autorů o krizi, jež ve 20. století postihla všechny sociální struktury a hodnoty. Nejvíce však utrpělo právě náboženství, jehož budoucí existence vyvolávala nejvíce otázek. Někteří se domnívali, že náboženství coby kulturní fenomén dohrálo svou roli a v rámci moderního života již pozbylo funkci [Komárková 1993: 4]. Ve 20. století se rozšířila představa, že moderní svět je ve své podstatě nenáboženský, přičemž s tímto souhlasili jak příznivci náboženství, tak i jeho odpůrci [Tamtéž: 10].

Na sekularizaci se dá pohlížet z několika úhlů. Mnoho autorů poukazuje na to, že klesá podíl těch, kteří se hlásí nebo žijí podle svého náboženského názoru, nebo mají nějakou příslušnost k náboženským organizacím či se účastní náboženských obřadů. Druhá rovina spočívá v oddělení církve od státu a třetí pojetí, které bylo poměrně opomíjeno a o kterém se zmiňuje Hugh McLeod, je otázka, jak dalece poskytuje náboženství společný jazyk, sdílený do jisté míry velkou většinou národa, jímž lze vyjadřovat širokou škálu idejí, požadavků a potřeb [McLeod 2008: 20]. Není důležité, kolik lidí se hlásí k náboženství, ale jak toto ovlivňuje veřejné instituce či jinak zasahuje do celospolečenského dění. Náboženství kdysi pokrývalo všechny oblasti života.

McLeod se zmiňuje o čtyřech modelech politicko-náboženského konfliktu. První model můžeme spatřit ve Francii, kde stála na jedné straně katolická církev, která se zastávala restaurace starého režimu a na druhé straně se nacházela různá liberální, socialistická i radikální hnutí, která se naopak vyjadřovala antiklerikálně. Druhým modelem je Velká Británie, kde situace spočívala v tom, že v opozici proti konzervativní ustavené církvi stály různé disidentské síly, které například zahrnovaly římské katolíky. Třetí model se vyskytoval v Německu či Nizozemí. Zde byli katolíci v menšině a politickou mocí disponovala protestantská většina. Další model je typický spíše pro východní Evropu, ale v západní Evropě se vyskytoval v Irsku. Zde je náboženství chápáno jako základ národní identity - tři čtvrtiny Irů byly katolíci, kteří se angažovali v protibritském hnutí, které bylo později povahou z velké části právě katolické [McLeod 2007: 34]. Zřejmé je, že ve všech zemích šlo o střetnutí mezi zastánci starého řádu a stoupenci nového.

Přes všechno, co se za posledních 60 let v Irsku odehrálo, podle sčítání lidu z roku 2011 se 84,2 % obyvatel Irské republiky prohlásilo za římské katolíky [This is Ireland 2012: 42]. Stejně tak většina obyvatel Francie, Španělska a Itálie se ke katolické církvi hlásí. Na druhou stranu je evidentní, že stále velké množství lidí se nejen od institucionální církve, ale i od víry obecně vzdaluje. Katolická církev již nemá tak silný vliv na společenský, politický a ekonomický život země jako předtím.

Otázka zní, jak je tedy možné, že se přesto tolik Irů prohlašuje za katolíky? Katolicismus není v irské ústavě z roku 1937 zakotven jako státní náboženství a v roce 1972 byl z irské ústavy odstraněn dodatek o zvláštním postavení katolické církve [Irská ústava]. Je zřejmé, že se lidé hlásí k základním principům katolické víry, ale neangažují se v praktikování katolických rituálů.

Jak jsem zmínila výše v kontextu historických změn, irský katolicismus byl velice silný během 19. století a trval až do 70. let 20. století. Během tohoto období se irská společnost s církví identifikovala. Irský katolicismus byl reakcí na britský protestantismus a během 20. století v irské společnosti dominoval. Ve stejné době začala klesat důležitost církve a nebylo již nutné identifikovat s katolickou církví. Nicméně katolicismus jako způsob života a fungování ve světě nepoklesl [Inglis 2004: 18 – 19].

2.6 Shrnutí

V průběhu historického vývoje se Irsko ocitalo pod správou cizích národů, což zanechalo stopy na jeho sociální a politické podobě. Ovlivněn byl irský jazyk, institucionální struktura, politické fungování, hospodářské procesy apod. Irsko se na jednu stranu vyvíjelo neustálým vymezováním se vůči svému britskému sousedovi, ale na druhou stranu od něho mnoho prvků přejalo. Důležitou roli ve formování suverénního státu hrály náboženské skupiny, katolíci a protestanti.

Ačkoliv dění v zemi prošlo mnohými událostmi a společnost dosáhla velkého pokroku a úspěchů v hospodářské a politické oblasti a vytoužená autonomie byla na dosah, přesto se mnoho snů nesplnilo. Nebyl vytvořen národ, který by mluvil irsky, nevytvářela se svébytná národní literatura a nedošlo ani k samotnému vzniku samostatné republiky. Irsko bylo s Velkou Británií spojeno v mnoha ohledech – v zeměpisné blízkosti, ve společném jazyce, v podobných politických a administrativních institucích.

Irsko je parlamentní republikou, jež vznikla v roce 1937, kdy byla přijata ústava, díky níž získal Irský stát úplnou nezávislost na Spojeném království. Již v roce 1922,

který se také někdy uvádí jako vznik Irska, získala země postavení dominia a jeho název zněl Irský svobodný stát, což bylo zavádějící.

V současné době se jedná o unitární stát složený z 29 hrabství. Zákonodárnou moc vykonává dvoukomorový parlament, v němž má dominantní postavení přímo volená dolní komora, zatímco horní komora je volena kolegiem volitelů. Výkonnou mocí disponuje vláda v čele s premiérem a prezident, který je volen v přímých volbách na sedm let. Ústavní pravomoci prezidenta jsou relativně slabé, ale v poslední dekádě se jeho vliv na politický život zvýšil [Šlosarčík 2007: 151].

V historii se objevily jak jednobarevné, tak koaliční vlády. Nutno podotknout, že systém politických stran vykazuje specifické rysy. Nevyskytuje se zde silná levicová strana, ani klasická křesťansko-demokratická strana.

2.7 Historie zákona o interrupcích

V Irsku jsou v současné době povoleny interrupce pouze z důvodu ohrožení života těhotné ženy, nejsou tedy prováděny na vlastní žádost, z důvodů sociálních či ekonomických, z důvodů poškození plodu, znásilnění či incestu. Nelze také podstoupit umělé ukončení těhotenství, pokud je ohroženo fyzické a psychické zdraví ženy.

Interrupce upravoval zákon z roku 1861 pojmenovaný „Offences against the Person Act“, což můžeme volně přeložit jako zločin proti člověku. Tento zákon působil také ve Spojeném království. Poté, co Irsko roku 1922 získalo samostatnost, zůstal zde tento zákon stále platit. Když se odtrhlo Severní Irsko, zákon platil nadále i zde.

Hrozil postih odnětí svobody jak osobě, která umělé ukončení těhotenství provádí, tak ženě, která ho podstoupila. Poté co v roce 1967 Spojené království zliberalizovalo svůj zákon ohledně interrupcí, začaly irské ženy cestovat za zákrokem tam. Zajímavostí je, že v Severním Irsku, které patří formálně pod Spojené království, zákon z roku 1861 zde stále platil v plné míře. Odhaduje se, že za umělým ukončením těhotenství vycestovalo na 4000 žen do Velké Británie ročně. Poradenství ohledně možností provedení interrupcí, poskytování jmen a adres interrupčních klinik v Anglii

zprostředkovávaly různé organizace, Irish family planning association a podobné Prochpice organizace. Někteří dokonce zprostředkovali podstoupení zákroku v Irsku.

V roce 1983 bylo přijato referendum, kde je věta: „Stát uznává právo na život nenarozenému a, s ohledem na rovnocenné právo na život matky, záruky respektování jeho práva a, pokud je to proveditelné, tento zákon bude hájit a obhajovat toto jeho právo.“³ [United Nations 2002: 68] Tento pozměňovací návrh umístil život matky a nenarozeného dítěte na stejnou úroveň a uložil povinnost státu přijmout opatření na ochranu nenarozeného. Na žádost vlády v roce 1988 a 1990 Nejvyšší soud Irska vydal trvalý zákaz poskytování služeb spojených s informacemi ohledně interrupcí v Anglii.

Spor ohledně potratů nabral nový rozměr v roce 1992, když u soudu žádali rodiče 14leté dívky, která byla znásilněná starším mužem a chtěla spáchat sebevraždu, aby s ní mohli jet do Anglie, kde by podstoupila umělé ukončení těhotenství. [United Nations 2002: 68-69]. Tento případ vzešel na veřejnosti ve známost pod pojmenováním X-case, neboť samotný případ se u soudu jmenoval Generální prokurátor v. X, kde X nahrazovalo jméno mladé dívky. Prokurátor vydal prozatímní příkaz, který zabraňoval dívce a jejím rodičům vycestovat z Irska a ukončit dívčino těhotenství, neboť plod měl stejné právo na život jako jeho matka. Ačkoliv dívka hrozila sebevraždou, bylo jí zakázáno opustit Irsko po dobu 9 měsíců, neboť ohrožení života matky bylo nižší než ohrožení práva na život nenarozeného. Tuto domněnku však Nejvyšší soud odmítl, zrušil nařízení generálního prokurátora a tak mohla dívka odcestovat do Anglie [O'Carroll 2012]. Téhož roku se hlasovalo v dalším referendu, ve kterém byly k zákonu z roku 1983 přidány 2 věty, a to: „Tento dodatek nesmí omezovat svobodu cestování

---

³ The State acknowledges the right to life of the unborn and, with due regard to the equal right to life of the mother, guarantees in its laws to respect and, as far as practicable, by its laws to defend and vindicate that right.

mezi Státem a jiným státem. Tento dodatek nesmí omezovat svobodu získání nebo zpřístupnění, ve Státě, takových podmínek, které mohou být stanoveny zákonem, informací týkajících se služeb legálně dostupných v jiném státě.“⁴[Cotter 2009: 243]

V roce 1995 byl vydán zákon, který upravoval informace, které mohou být poskytovány ženám chtějícím ukončit své těhotenství. Tyto ženy mohly dostat informace o totožnosti, místě a způsobu komunikace s klinikou, která provádí umělé potraty. Avšak nový zákon také kladl překážky. Tyto informace musí být o klinikách, které jsou v souladu se zákonem země, kde jsou umístěny, musí být pravdivé a objektivní a nesmí prosazovat a propagovat interrupce. Podmínky byly také kladeny na osobu, která tyto informace poskytuje. Opět nesmí prosazovat a propagovat umělé potraty, musí poskytnout informace o všech možnostech ženy, jak s těhotenstvím naložit, tedy ji musí informovat například i o adopci. Dále nesmí sám provést či provádět interrupce nebo mít zájem o to je provádět a nesmí získat přímo nebo nepřímo jakýkoli finanční nebo jiný příspěvek od někoho, kdo provádí aborce, nebo od ženy, která chce tento úkon postoupit. Také nesmí domluvit ženě schůzku nebo dohodu s těmito klinikami [United Nations 2002: 69].

V roce 1997 byl u soudu podobný případ, jako byl X case, tentokrát pojmenovaný C case. Ale tentokrát byli proti rozhodnutí znásilněné dívky odcestovat do Anglie její rodiče. Soud proto požádali, aby vydal stejný soudní příkaz, který by dívce zabránil odcestovat na interrupci, jako vydal dříve v případě X. Soudce však případ zamítl podle referenda z roku 2002, nicméně soudce poznamenal, že tento

---

⁴ This subsection shall not limit freedom to travel between the State and another state. This subsection shall not limit freedom to obtain or make available, in the State, subject to such conditions as may be laid down by law, information relating to services lawfully available in another state.

dodatek neukládá právo na vycestování za potratem mimo Irsko, jen zabraňuje tomu, aby byly vydávány takové příkazy, kterého chtěli rodiče dosáhnout [Mitchinson 2002]. Téhož roku byla vytvořena pracovní skupina, která měla vytvořit tzv. Green Paper na toto téma. Vytvořili jej však až v roce 1999. Mezi tím dostávali tisíce příspěvků od různých lidí [United Nations 2002: 70]. V této knize je zdůrazněno 7 možností, jak přistupovat k zákonům týkajících se potratu. Jsou to: „Absolutní ústavní zákaz potratů; změna ústavních ustanovení, aby se omezilo používání případu X; zachování statu quo; zachování ústavního statu quo s legislativním přeformulování zákazu potratů; právní předpisy upravující potraty v případech stanovených případem X; návrat do situace před rokem 1983; povolení potrat z důvodů mimo uvedené v případě X.“⁵[Cowen 1999: 63]

V roce 2001 premiér Irska oznámil svůj plán povolit umělé ukončení těhotenství pouze v případě, kdyby těhotenství ohrožovalo život matky, nikoli však v případě, kdy by hrozila sebevražda. O rok později Fianna Fail začala se svou kampaní pro přijetí dodatku 25 v referendu. Tento nový dodatek by měl chránit předchozí ustanovení před změnou, která je možná pouze, když jej změní lidé v referendu. Soud by teda nikterak nemohl do těchto ustanovení zasahovat. Předchozími ustanoveními se myslí rovnocenné právo na život a matky, a že se život nenarozeného v děloze musí chránit. Dále tento

---

⁵ [i] An absolute constitutional ban on abortion;

[ii] An amendment of the constitutional provisions so as to restrict the application of the *X* case;

[iii] The retention of the *status quo*;

[iv] The retention of the constitutional *status quo* with legislative restatement of the prohibition on abortion;

[v] Legislation to regulate abortion in circumstances defined by the *X* case;

[vi] A reversion to the position as it pertained prior to 1983;

[vii] Permitting abortion on grounds beyond those specified in the *X* case.

dodatek zakazuje provedení potratu v případě hrozby sebevraždy. Definuje potrat jako úmyslné ničení nenarozeného lidského života. V případě ohrožení života ženy může být provedena interrupce pouze ve schválených zařízeních. Kdokoli tyto nařízení poruší, hrozí mu vězení až na dobu 12 let. Tento dodatek také slibuje, že právo na informace a svobodu cestování bude upraveno [Chronology 2012]. Referendum se konalo 6. března 2002 mezi 9:00 a 21:00. Pro přijetí 25. dodatku ústavy hlasovalo 618 485 voličů a proti hlasovalo 629 041 voličů. 25. dodatek tedy nebyl přijat [Referendum results 2012: 68].

2.8 Pro-choice organizace

V této kapitole se pokusím nastínit vývoj Pro-choice organizací v Irsku a také budu v jedné podkapitole provádět analýzu rámců, které se objevují v plakátech či letáčích irských Pro-choice organizací.

2.8.1 Historie Pro-choice organizací

V Irsku působí několik Pro-choice organizací a jejich počet se neustále zvětšuje. V roce 1969 vznikla Irish Family Planning Association pod záštitou mezinárodní organizace Planned parenthood, která podává informace ohledně interrupcí, adopcí a vším co souvisí se sexuální výchovou [About us 2013]. Roku 1996 z organizace Women's Right to Choose Group vznikla skupina Alliance for Choice [Alliance 2012]. V roce 1998 vzniklo hnutí Dublin abortion rights group, které se mimo jiné také zasazuje o přímé zrušení osmého pozměňovacího návrhu, který dělá z interrupcí zločin [Dublin 2011]. Ve stejném roce se také zformovala organizace Cork Womens right to choose, která apeluje na to, aby se zákony změnil tak, aby již žádná irská žena nemusela kvůli interrupci stanout před soudem [Informace 2013a]. 6. října 2001 byla zahájena kampaň s názvem Alliance for a no vote, neboť byly zrovna v projednávání návrhy o umělých potratech předsedy vlády, které by kriminalizovaly ženy, které hrozí sebevraždou anebo se samy pokusí o umělé ukončení těhotenství [Alliance 2013]. O rok později vznikla organizace Doctors for choice, což je aliance nezávislých lékařských

odborníků a studentů, kteří obhajují komplexní reprodukční zdravotnictví v Irsku včetně poskytování bezpečného a legálního přerušování těhotenství pro ženy [Doctors 2013]. Roku 2003 došlo ke sloučení dvou velkých kampaní the National Abortion Campaign a the Abortion Law Reform Association a vznikla tak organizace Abortion Rights, kteří se snaží vytvořit co nejširší podporu pro právo ženy na volbu [Who 2013]. V roce 2006, přesněji 19. října, byla založena kampaň Make it safe, make it legal, která, jak už z názvu napovídá, se snaží, aby byly interrupce v Irsku bezpečné a legální [Safe 2006]. V lednu 2007 vznikla organizace Choice Ireland, což feministická organizace, která požaduje například legální interrupce na požádání, dostupnost všech antikoncepčních metod, kvalitní postinterrupční péči a také řádnou sexuální výchovu [Founding 2013]. Roku 2009 byla založena organizace Abortion support network, která hlavně poskytuje finanční a materiální pomoc ženám, které musí cestovat do Anglie, aby jim byl proveden bezpečný a legální potrat [Abortion support network 2010: 1]. V roce 2010 studenti medicíny založily organizace Medical students for choice, kteří se snaží zlepšit komplexní reprodukční a sexuální zdravotní péči prostřednictvím vzdělávání současných i budoucích zdravotníků v Irsku [About 2013]. V témže roce začala působit také organizace UCD Pro choice, kterou vedou studenti, kteří si přáli založit Pro-choice společnost, aby pokračovali v práci, kterou udělali jiné Pro-choice organizace [Informace 2013e]. Začátkem roku 2012 začala v Irsku působit kampaň s názvem Safe abortion Ireland, kterou založila nizozemská organizace Women on Web, tedy „Ženy na síti“. Organizace Women on Web byla založena v srpnu roku 2006. Působí pouze na internetu a je přeložena do 5 jazyků, Angličtiny, Portugalštiny, Španělštiny, Polštiny a Francouzštiny. Hlavním účelem této stránky je poskytovat ženám tzv. potratové pilulky mifepristone a misoprostol a nebo je nasměrovat někam, kde jim bude poskytnuta bezpečná interrupce. Tyto pilulky ovšem zasílají pouze do zemí, kde není žádná možnost, jak na vlastní přání získat bezpečný umělý potrat. Zároveň je možno na jejich internetových stránkách sdílet příběhy s interrupcí s cílem „zlomit“ tabu a stigma, které tento zákrok provázejí. [Gomperts, R., Jelinska, K., Davies, S., Gemzell-Danielsson, K., Kleiverda, G. 2008]. Tato organizace vznikla z další nizozemské organizace, která se

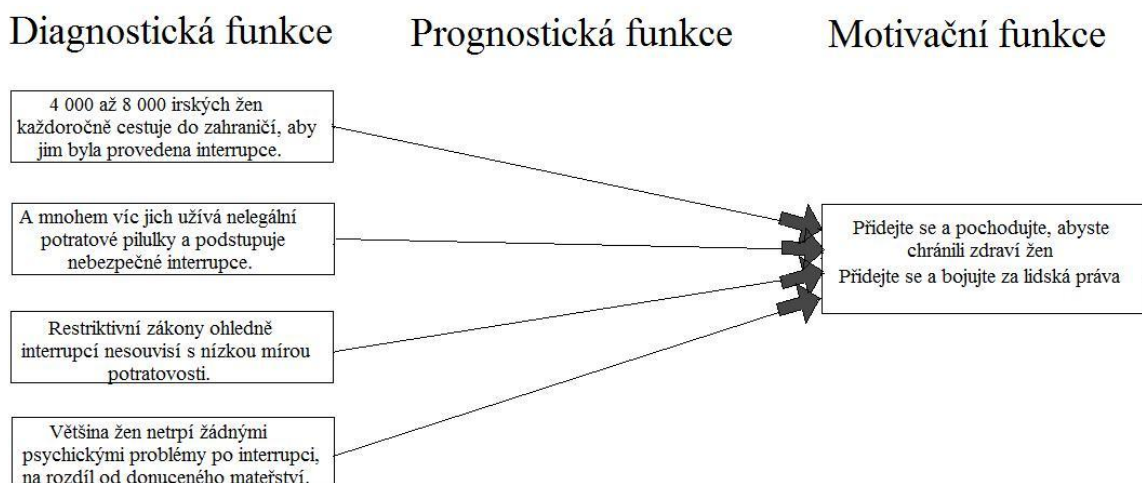
jmenuje Women on waves, tedy „Ženy na vlnách“, jež začala plout do mezinárodních vod v Irsku, aby na lodi prováděla interrupce, v roce 2001 [10 years 2009]. V dubnu roku 2012 zahájila činnost organizace Termination for medical reason, která si klade za cíl, aby byly povoleny hlavně interrupce ze zdravotních důvodů, což již napovídá název, který v překladu znamená „ukončení ze zdravotních důvodů“ [Informace 2013b]. O dva měsíce později pak vznikla skupina Galway Pro-choice, která věří, že společnost by měla podporovat a poskytovat všechny možné prostředky pro to, aby se žena mohla rozhodnout, jak sama chce. Ve stejném měsíci se v Irsku objevila billboardová kampaň od Pro-life [tedy proti potratové] organizace Youth Defence, kde byl k různým obrázkům připojen text, že interrupce zničí ženě život a že je zde vždy lepší odpověď. Na to Pro-choice organizace reagovali kampaní s názvem Unlike Youth Defence, I trust women to decide their lives for themselves, tedy volně přeloženo „na rozdíl od Youth Defence věřím, že si žena o svém životě rozhodne sama. Téhož měsíce také vznikla kampaň No more shame, která se snaží zmírnit stigma, které obklopuje potraty v Irsku. Jejím cílem je otevřít prostor pro upřímný dialog a umožnit ženám, které si prošly potratem, aby byly jejich hlasy vyslyšeny [Informace 2013c]. 17. září 2012 byla založena organizace NUIM Pro-choice society pro studenty, zaměstnance a absolventy Státní univerzity ve městě Maynooth (zkratka v názvu znamená „National university in Maynooth“) [Informace 2013f]. 28. října 2012 otrásla Irskem smrt Savity Halappanavar. Halappanavar byla těhotná, když ji přijali do nemocnice v Galway, a vykazovala, že v jejím těle byla nákaza, která měla nejspíše co dočinění s umírajícím plodem. Přestože po pár dnech její plod již nevykazoval známky života, lékaři ji odmítli provést interrupci, takže za 4 dny zemřela [Holland 2013]. Pro-choice organizace na to reagovali masovými protesty jak v Galway, tak i v jiných částech Irska. Také vznikly nové organizace jako například Pro choice Sligo and Leitrim [Informace 2013d] a nová kampaň nazvaná Savita's law, která je namířená proti stávajícím irským zákonům ohledně potratů [What 2013]. Také vznikla kampaň Support reproductive rights in Ireland, která založila internetovou petici, kterou lidé mohou podepsat, pokud

nesouhlasí se stávajícími irskými zákony ohledně umělých ukončení těhotenství [Support 2013].

2.8.2 Rámcová analýza

V této části se pokusím odhalit rámce, které jsou obsaženy v letáčích, ve kterých zvou různé organizace na účast na meetinzích, demonstracích, pochodech apod. Získala jsem je na základě e-mailové komunikace od Pro-choice organizací, které ovšem nevěděly, že budu vytvářet rámcovou analýzu, takže nemohly vybrat letáky, které by v rámci rámcové analýzy nejvíce uspěly. Letáky, ke kterým jsem vytvořila diagramy, jsou umístěny v příloze. Poslaly mi je organizace Action on X, Cork womens right to choose a Unlike Youth Defend, I trust women to decide their lifes for themselves.

1.

Diagnostická funkce tvoří převážnou část letáku. Je zde diagnostikován problém tak, že 4 000 až 8 000 žen ročně cestuje do zahraničí za potratem a ještě více jich užívá nelegální léky, aby si potrat vyvolaly. Další dva problémy jsou představeny tak, že vyvracují nejčastější důvody proti interrupcím, tedy že ženy po zákroku trpí psychickými problémy a pokud jsou interrupce zákonem regulovány, tak se dějí v menší míře, dalo by se říci, že zákazem interrupcí se vlastně nic nevyřeší. Na rozdíl od

interrupce může dovést ženu k psychickým problémům donucené mateřství, což je právě onen diagnostikovaný problém. Je zde poukázáno na to, že důvodem, proč ženy musí cestovat či užívat abortivní pilulky, jsou restriktivní zákony, které zakazují umělá ukončení těhotenství, avšak ne příliš přímo. Zároveň takto nepřímou je zmíněný i viník, tedy zákony. Diagnostická funkce není tedy úplně dostatečně propracovaná.

Strategická funkce zcela chybí. Jelikož se v diagnostické funkci objevuje poukázání na zákony, přímo z ní vyplývá, že strategická funkce by mohla volat po tom, aby tyto zákony byly změněny. Ovšem toto aktivisté opomněli dodat. Není zde vlastně ani jedna věta o tom, že by měly být interrupce legalizovány nebo jak se o to účastníci chtějí pokusit.

Motivační funkce se zde již objevuje. Celkově je to slogan „Přidejte se“. Účast na pochodu je třeba, aby bylo chráněno zdraví žen. Také plakát vybízí, aby lidé bojovali za lidská práva. Jejich účast je tedy klíčová, což značí dobře rozpracovanou motivační funkci.

Grafická stránka plakátu je dle mě celkem zdařilá. Objevují se zde výroky od různých organizací, jako jsou například Americká psychologická organizace a Světová zdravotní organizace, které jsou důvěryhodné. Také křiklavé barvy upoutají kolemjdoucího spíše. Slova „Join us“, tedy přidejte se, jsou poměrně zvýrazněna, ale mohla by být i více. Nejvýraznější je slovo „Choice“, tedy volba. Z letáku by ale bylo ihned patrné, o co jde, pouze zainteresovanému člověku.

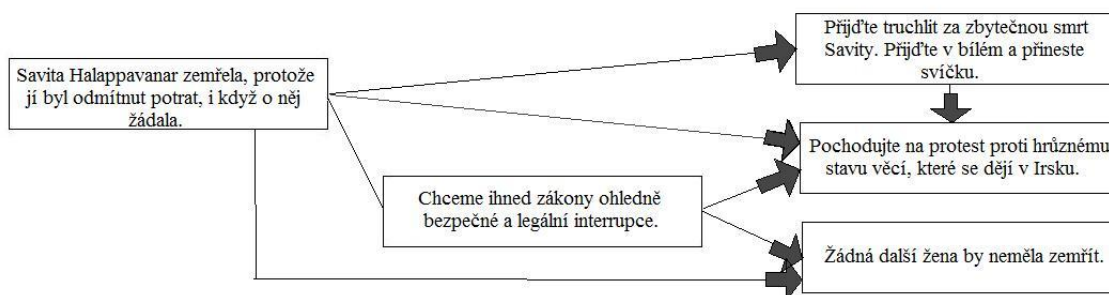
Celkový rámec tedy nemá příliš vysoký mobilizační potenciál, neboť zde úplně chybí strategická funkce. Diagnostická funkce je s tou motivační celkem dobře propojena – několik tisíc žen musí ročně cestovat, takže přijďte a přidejte se.

2.

Diagnostická funkce

Prognostická funkce

Motivační funkce

Další diagram se týká letáku na pietní akci za Savitu Halappanavar, o které jsem psal již předešlé kapitole. Diagnostická funkce je zde zastoupena pouze v jednom výroku, který říká, že paní Halappanavar byl odmítnut potrat, ačkoli o něj žádala, což je právě ten problém. Jeden důvod by se ale u pietní akce dal očekávat. Příčina, ani viník zde ale nejsou.

Strategickou funkci pak zastupuje výrok, že pořadatelé této akce chtějí ihned zákony ohledně bezpečné a legální interrupce. Je to tedy východisko, které vychází z předešlého problému, tedy že paní Halappanavar byl odmítnut tento zákrok.

Motivační funkcí pak je, aby lidé na tuto pietní akci přišli za prvé truchlit a dále také aby pochodovali proti tomu, jak to okolo interrupcí v Irsku chodí, tedy že umírají ženy. Nakonec tedy organizace vyzývá k připojení, aby již žádné další ženy neumírali.

Po stránce grafické je leták pouze černobílý, což nikoho příliš nezaujme, ale je to příznačné pro pietní akci. Je zde ale výrazná fotka Savity Halappanavar a slova „Never again“ (Už nikdy), což je hlavním poselstvím celého letáku.

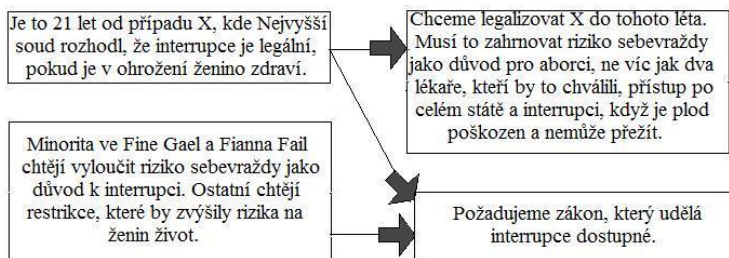
Domnívám se, že tento leták má vyšší mobilizační potenciál, než ten předešlý, neboť jsou zde všechny funkce zastoupeny. Ačkoli diagnostická funkce zde není příliš rozvedena. Všechny 3 funkce se prolínají – zemřela žena, musí se tedy změnit zákony, aby žádné takové a podobné příkoří nedělo a ženy již neumírali.

3.

Diagnostická funkce

Prognostická funkce

Motivační funkce

Diagnostická funkce se v tomto letáku objevuje dvakrát. První diagnostikovaný problém je ten, že je to již dlouhých 21 let od případu X, o kterém jsem psala v rámci vývoje zákonů ohledně interrupcí, kdy Nejvyšší soud rozhodl, že je zákonné provést interrupci, pokud je ohroženo ženino zdraví. Dalším identifikovaným problémem je to, že část poslanců chce ze zákona vyloučit riziko sebevraždy jako důvod pro interrupci (toto bylo schváleno až při závěru psaní této práce, avšak jsou potřeba 3 doktoři, kteří by měli potvrdit, že toto riziko opravdu hrozí). Ostatní poslanci podle tohoto letáku chtějí různá omezení, která by více ohrožovala život žen. V letáku však není psáno jaká. Příčina těchto dvou problémů zde není. Viník svým způsobem ano, a tím jsou poslanci.

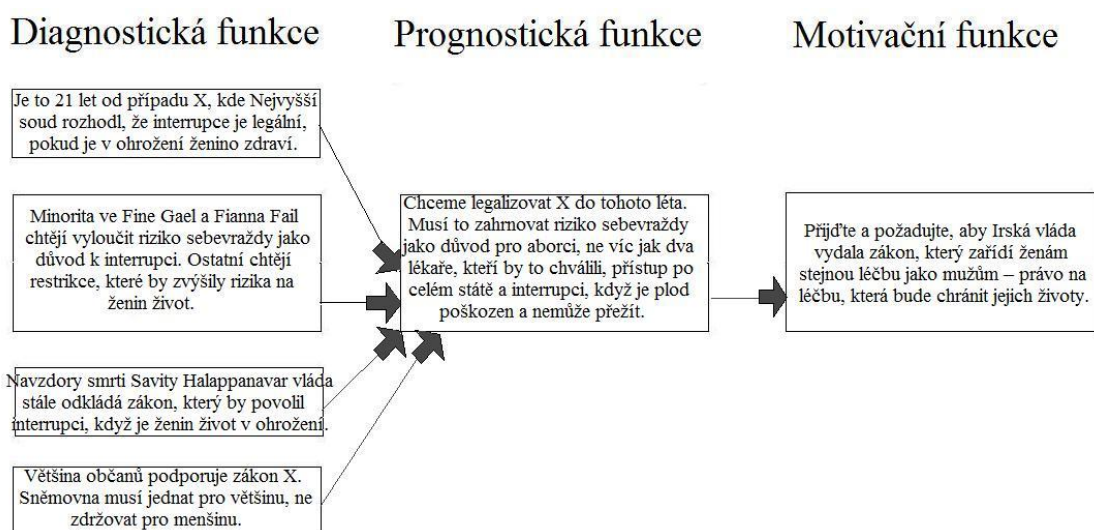
Prognostická funkce je zde také zastoupena dvěma příspěvkem. První, který navazuje na první diagnostikovaný problém, se týká toho, že aktivisté chtějí legalizovat rozsudek, který byl vynesen v případě X, do tohoto léta. Zároveň zde také vypisují, co přesně chtějí, tedy aby v novém zákonu bylo i riziko sebevraždy jako důvod k interrupci, aby k tomuto rozhodnutí byli zapotřebí maximálně dva lékaři. Dále také požadují provedení interrupce, pokud je plod poškozen a nemůže přežít. Druhé řešení, které tentokrát navazuje na oba problémy, požaduje zákon, který jednoduše interrupce zpřístupní.

Motivační funkce zde zcela chybí. Není zde ani jedině vybídnutí, aby se ti, kteří si čtou leták, přidali k tomuto pochodu.

Po grafické stránce je leták zdařilý. Je barevný, barvy k sobě ladí a jistě upoutají pozornost.

Celkově nemá rámec skoro žádný mobilizační potenciál, neboť zde naprosto chybí to, co by motivovalo, aby se k akci přidali noví stoupení, tedy motivační funkce. Diagnostická a prognostická funkce jsou celkem dobře propojené.

4.

Tento leták je velice podobný jako ten předchozí. V diagnostické funkci se objevují oba dva problémy jako na předchozím letáku, tedy že již to je 21 let od případu X a senátoři chtějí vyloučit riziko sebevraždy. Objevují se zde ale také dva nové problémy. Jak jsem již psala, Savita Halappanavar zemřela, neboť jí byl odmítnut umělý potrat, ačkoli plod již umíral. Problém se týká toho, že se navzdory smrti paní Halappanavar a jejímu zmedializování stále odkládá zákon, který by povolil interrupci, když je žena takto v ohrožení. Poslední problém je ten, že většina podporuje zákon X, tedy by poslanci měli jednat pro tuto většinu a nezdržovat vydání zákona kvůli menšině. Viníkem jsou zde tedy zcela jasně poslanci.

V prognostické funkci se objevuje opět stejné řešení problému jako na předchozím letáku. Jde tedy opět o to, že aktivisté chtějí zákon X do léta a vypisují

všechno, co by měl obsahovat. V tomto případě je provázanost se všemi problémy, neboť je zde řešení všech 4 problémů, tedy legalizace X, sebevraždy jako důvod pro interrupci, což souvisí s případem X a také s tím, co chtějí zpřísnit někteří poslanci, a také interrupce v případě poškození a následného úmrtí plodu, což se stalo Savitě Halappanavar.

V tomto letáku je jedna zásadní věc, která je od předešlého letáku jiná, je zde totiž motivační funkce. Leták čtenáře nabádá, aby přišli a požadovali to, co je již zmíněno v řešení problému, tedy aby ženy měly stejný rozsah léčby jako muži a byly léčeny, i když jim těhotným hrozí smrt. Objevuje se zde vlastně i částečně prognostická funkce, tedy řešení problémů, propojení mezi těmito dvěma funkcemi tedy zcela určitě je.

Grafická stránka je už o něco horší. Celý leták je pouze černobílý, ale různá velikost písmen by mohla někoho upoutat spíše, než kdyby byl leták psán jednou velikostí písma. Dobré je také zvýraznění názvu akce a času.

Mobilizační potenciál rámce a tedy letáku je tedy lepší, než předchozího. Jsou zde zastoupeny všechny funkce, které jsou taktéž dobře propojené.

5.

Diagnostická funkce

Prognostická funkce

Motivační funkce

Mínorita ve Fine Gael a Fianna Fail chtějí restrikce, které by zvýšily rizika na ženin život.

Navzdory smrti Savity Halappanavar vláda stále odkládá zákon, který by povolil interrupci, když je ženin život v ohrožení

Většina občanů podporuje zákon X. Sněmovna musí jednat pro většinu, ne zdržovat pro menšinu.

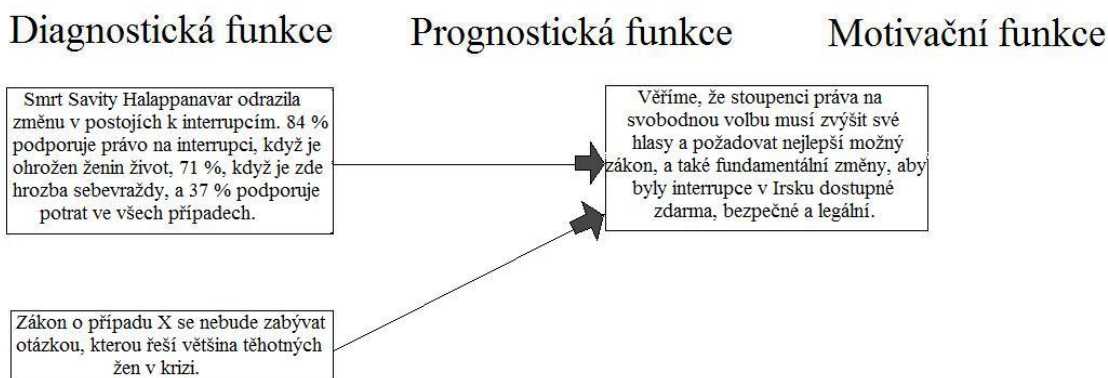
Tento leták opět obsahuje stejné fráze jako předchozí. V diagnostické fázi ale chybí informace, že je to již 21 let od případu X. Je zde tedy pouze identifikování problému, že většina občanů podporuje zákon X, ale sněmovna nejedná ve prospěch

většiny, jak by měla. Dále se zde z předchozího letáku objevuje problém, že navzdory smrti paní Halappanavar ještě stále nevešel v platnost zákon, který by řešil to, co se jí stalo. Taktéž se zde objevuje hrozba od poslanců, ale již ve zkrácené verzi, tedy píše se zde pouze to, že poslanci s Fine Gael a Fianna Fail chtějí zavést takové praktiky, které by ještě více ohrozily život žen.

Leták je opět černobílý a je ve stejném stylu jako předešlé dva.

Co je velmi překvapující na tomto letáku, je to, že zde není naprosto nic k prognostické či motivační funkci. Nelze tedy nijak hovořit o provázanosti, dokonce ani o mobilizačním potenciálu tohoto rámce.

6.

Poslední leták, který jsem získala od irské Pro-choice organizace, má dva definované problémy v rámci diagnostické funkce. První z nich se opět týká smrti Savity Halappanavar. Její smrt měla za následek to, že se v populaci proměnil názor na legalizaci interrupcí. Nyní je 84 % dotazovaných pro aborcii, pokud je v ohrožení ženin život, 71 %, když žena hrozí sebevraždou, a 37 % dotázaných je pro umělý potrat v jakémkoli případě. Ačkoli jsou čísla taková, nic se s legislativou stále neděje. Tento výrok však není ničím podložený. Druhý problém pak tvrdí opak toho, co bylo v předchozích letácích, tedy že zákon o případu X stejně neřeší problémy, kterou

většina těhotných má (zákon o případu X totiž řeší pouze sebevražedné sklony ženy).
Viník ani příčina se zde opět neobjevují.

Prognostická funkce a motivační jsou propojeny v jednu větu. Říká se v ní, že stoupenci práva na svobodnou volbu by měli zvýšit své hlasy a požadovat (motivační funkce, aby se lidé s podobným názorem ohledně svobody volby přidali) nejlepší možný zákon a změny, aby byly interrupce v Irsku zdarma, bezpečné a legální, což je prognostická funkce, tedy vyřešení obou dvou problémů – žádný účinný zákon a špatně připravovaný zákon – tím, že budou stoupenci požadovat nový zákon, který zajistí interrupce ve všech případech.

Grafická stránka je již problematičtější. Leták je sice barevný, ale barevný je zde pouze vrchní obrázek a zbytek letáku už tvoří pouze jednolitý text.

Mobilizační potenciál by mohl být mnohem lepší, kdyby leták měl lepší, upoutavší grafiku a jednotlivé funkce by byly více rozpracované. Ale i přesto zde mobilizační potenciál je. Jsou zde zastoupeny všechny funkce a jsou také dobře propojené. Mohly by mít ale větší zastoupení.

2.8.2.1 Shrnutí

Jak je z analýzy rámců vidět, spíše se zde objevují rámce, které nemají příliš velký mobilizační potenciál. Nejčastější chybou je to, že některé funkce, které má dobrý rámec mít, tak je vůbec nemá. Také mi byly zaslány 4 další letáky, ale ty ve své práci neuvádím, neboť rámec v nich obsažený neměl ani jednu funkci, tedy spíše tam žádný rámec nebyl. Pokud bychom braly úspěšně vytvořené rámce a tedy i mobilizační potenciál jako jediné vodítko k úspěchu, nebylo by divu, že Pro-choice organizace v Irsku ještě žádného většího úspěchu nedosáhly.

3 Švýcarsko

Švýcarsko se řadí mezi ekonomicky nejvyspělejší státy Evropy s vysokou životní úrovní obyvatel. Světová banka zařadila Švýcarsko s ročním příjmem na hlavu 70 350 dolarů na sedmé místo z 215 zemí [Gross 2011]. Tím předběhlo takové ekonomiky, jako jsou Spojené státy nebo Čína.

Tato část nastiňuje historický vývoj švýcarského politického a ekonomického systému. Popisuje hlavní rysy jeho současného federalismu s důrazem na roli historických zkušeností. Pro potřeby této diplomové práce se jedná o stručný popis nejdůležitějších prvků švýcarského systému.

3.1 Jazyková, náboženská a politická otázka v historické perspektivě

Stejně jako v mnoha ostatních evropských státech, i na území dnešního Švýcarska sídlilo několik národů. Území bylo pod vládou Keltů, Germánů, Římské i Franské říše. O prvních konfедераčních snahách lze hovořit od 13. století, kdy tři zakládající kantony utvořily společenství, které bylo prvním krokem na cestě k samostatnosti. Podnětem ke sjednocování byla především hrozba, že se území dostane pod nadvládu Habsburské monarchie. Tři kantony se dohodly i na společné zahraniční politice – podepsaly dohodu, podle které nesmí žádný z kantonů uzavřít mír, smlouvy či vést jednání bez předešlé konzultace s ostatními kantony [A brief 2013]. Toto ujednání mělo čelit habsburské rozpínavosti.

Zatímco v 15. a 16. století, tedy v období novověku, ještě švýcarští žoldnéři bojovali a sloužili v armádách ostatních států, v následující třicetileté válce již Švýcarská konfederace zůstala neutrální. Byl to především náboženský spor mezi protestanty a katolíky, který zemi rozdělil a držel mimo evropské války. Vestfálský mír, který třicetiletou válku ukončoval, byl ujednán se švýcarským zprostředkováním a právně uznal jeho suverenitu [History 2013].

Nutno říci, že Švýcarská konfederace byla sice státem, ale byla složená ze samostatných kantonů, které byly navzájem propojeny smlouvami. Mezi jednotlivými kantony byly velké rozdíly. Některé kantony byly zemědělské, jiná měla rozvinutější průmysl. Tyto rozdíly vedly k sociálnímu napětí, které se projevilo reformačním hnutím.

Po získání nezávislosti na Německém císařství byl vývoj relativně stabilní po období jednoho století. Zlom nastal s napoleonskými válkami. Jejich výsledkem bylo mimo jiné přijetí oktrojované ústavy, která zaváděla unitární uspořádání státu, tzv. Helvétskou republiku [Dvořáková, Říchová 2003: 252]. Práva kantonů byla omezena, byly to spíše administrativní celky než suverénní jednotky konfederace.

Vídeňský kongres, který urovnával poměry v Evropě po napoleonských válkách, definitivně uznal neutralitu Švýcarska [Veselý 2007: 120]. Zároveň byla znovuoobnovena konfederace suverénních států.

Co se týká revolučního hnutí let 1848-1849, vše začalo právě ve Švýcarsku. Od Vídeňského kongresu zde rostlo napětí mezi sedmi konzervativními katolickými kantony a ostatními protestantskými kantony, které s podporou liberálů usilovaly o posílení federálních pravomocí a demokratizaci ústavy [Pečenka, Luňák 1999: 417]. V roce 1847 se katolické kantony pokusily odtrhnout od ústřední moci konfederace, jež byla ovládaná protestanty, a vytvořily vlastní spolek Sonderbund. Konflikt narostl až do občanské války, na jejímž konci byla přijata nová ústava. Tato ústava měla zajistit, aby náboženské konflikty, jazykové a kulturní rozdíly mohly být řešeny ústavní cestou [Dvořáková, Říchová 2003: 252]. Nová ústava učinila Švýcarsko spolkovým státem, složeným z kantonů a polokantonů, který s menšími změnami funguje dodnes.

3.2 Politický systém

Jak jsem již zmínila, Švýcarsko je federativní republika (slovo konfederace je v názvu dodnes) a vyznačuje se několika specifickými prvky. Každý kanton má jinou jazykovou a náboženskou příslušnost a téměř každý z nich má vlastní identitu [Dvořáková, Říchová 2003: 252]. Podle švýcarské ústavy z roku 1999 jsou kantony

suverénní s výjimkou rozsahu, kdy je jejich suverenita omezena federální ústavou (čl. 3). Suverenita v tomto případě znamená, že kantony mají právo na samosprávu na svém území. Tato suverenita však není absolutní, protože švýcarská ústava obsahuje omezení suverenity, které vyplývají z legislativních a exekutivních pravomocí federace [Stauffer, Töpferwien, Thalmann-Torres 2005: 345].

Rozdělení kompetencí mezi federaci a kantony není v ústavě explicitně vymezeno. Jana Reschová vymezuje rozdělení kompetencí takto - federace má kompetence v oblasti mezinárodních vztahů, národní obrany, zemědělství a sociálního zabezpečení, zatímco kantonům patří kompetence v oblasti justice, zdravotnictví, policie, vzdělání a výzkumu. Obce pak mají kompetence v oblasti životního prostředí, kultury a samosprávy [Stauffer, Töpferwien, Thalmann-Torres 2005: 255]. Kantony jsou autonomní, a proto mají širokou zákonodárnou kompetenci a spravují i soudní systém.

Federální parlament se skládá ze dvou komor – Národní rady a Rady států. Zatímco Národní rada reprezentuje občany celé federace, Rada států je složena ze zástupců kantonů (čl. 150). Každý kanton je zastoupen dvěma zástupci a každý polokanton jedním zástupcem. Liší se o volební systém. Národní rada je volena podle proporčního volebního systému, zatímco Rada států je volena diferencovaně podle toho, jaké jsou podmínky příslušného kantonu, tedy někde volby probíhají podle většinového systému, v jiných se volí v kantonálních parlamentech a v polokantonech na shromáždění voličů [Stauffer, Töpferwien, Thalmann-Torres 2005: 262].

Švýcarsko je známé svým vysokým zastoupením přímé demokracie. Mezi instituty přímé demokracie ve Švýcarsku můžeme zařadit především referenda, která mají několik podob (rozlišují se na federální, kantonální a místní). Některá referenda jsou povinná (např. o změně ústavy), jiná pouze fakultativní. Dalším zdrojem přímé demokracie je lidová iniciativa, např. pro přijetí zákona nebo pro administrativní rozhodnutí. Mnoho kantonů je konzervativních a díky moci referenda a reprezentaci v radě států tak mohou blokovat některé pokrokové návrhy. Je to také jeden z důvodů,

proč je švýcarská politika pomalejší než v jiných zemích [Stauffer, Töpperwien, Thalmann-Torres 2005: 349].

Co se týká výkonné moci, nefunguje zde individuální hlava státu. Výkonným orgánem státní moci je Federální rada, přičemž jeden z jejích členů je na jeden rok volen do funkce prezidenta Federální rady. Takový prezident ovšem není prezidentem v pravém slova smyslu, jak jej chápeme v jiných republikách. Jelikož je Federální rada kolektivní orgán, vztah mezi prezidentem a ostatními členy je rovnocenný. Prezident nemůže rozpustit parlament, svolávat zasedání komor parlamentu apod [Dvořáková, Říchová 2003: 260].

3.3 *Ekonomika*

Švýcarsku k jeho statusu velmi vyspělého státu napomohla mimo jiné právě dlouhá staletí udržovaná neutralita. Zásady tradičního práva neutrality byly potvrzeny zejm. v V. a XIII. části Haagské úmluvy z roku 1907. Podle těchto zásad je území neutrálního státu považováno za nedotknutelné a každé opatření spojené s neutrální politikou musí být aplikováno na obě válčící strany [The Hague Convention of 1907 1915: Chapter I – Article 1, Article 9]. Politika neutrality byla efektivní během obou světových válek a spočívala v tom, že Švýcarsko poskytovalo oběma válčícím táborům stejné dodávky zboží. Taková politika by v ostatních neutrálních zemích nebyla možná [Seidl-Hohenveldern 2001: 373]. Do švýcarských bank si navíc válčící strany ukládaly peníze.

Švýcarské ekonomice se někdy přezdívá „švýcarský zázrak“. Jako důvod se uvádí švýcarská pracovní etika, vzdělání a podnikání. O Švýcarech se mluví jako o poctivých, pracovitých a zodpovědných lidech. Švýcarsko je velmi chudé na cenné nerosty a většinu surovin musí dovážet, proto svou ekonomiku postavilo na něčem jiném.

Faktory, které ovlivnily růst švýcarské ekonomiky, jsou také institucionální nastavení a zvláštnosti hospodářské politiky. Roman Studer z London

School of Economics ve své práci *When did the Swiss get so rich?* určil několik prvků, které mají na švýcarskou ekonomiku vliv.

Zprvé, jedná se o málo otevřenou ekonomiku s obchodní politikou zaměřenou na export. Švýcarská strategie spočívala v uchýlení se k výrobě různých specialit a kvalitního zboží.

Zadruhé, zmíněná neutralita ovlivnila i finanční instituce. Banky a pojišťovací společnosti bojovaly v ostatních evropských státech s důsledky válek. Jelikož se Švýcarsko ani jedné světové války nezúčastnilo, zůstával měnový kurz konstantní a švýcarský frank zůstal volně směnitelný po celé období. Kromě toho se švýcarští bankéři, kteří se podle švýcarského práva z roku 1934 drželi bankovního tajemství, stali známými jako důvěryhodní správci peněz [Studer 2008: 407 – 408].

3.4 Jazyk

Švýcarsko je vícejazyčná země. Švýcarská ústava definuje němčinu, francouzštinu a italštinu jako oficiální jazyk. V případě komunikace s rétorománsky hovořícím občanem je oficiálním jazykem i rétorománština [Ústava Švýcarska: čl. 70]. Hlavní oficiální jazyk se pak liší kanton od kantonu. Nejvíce lidí ve Švýcarsku mluví německy a to celých 63,7 %. Francouzsky hovoří 20,4 %, italsky 6,5 % a rétorománsky pouhých 0,5 % [Language 2013]. Ve Švýcarsku se také mluví švýcarskou němčinou, někdy také nazývanou švýcarštinou. Takto se začalo hovořit zejména po druhé světové válce, aby se Švýcaři nějak odlišili od Němců, kteří druhou světovou válku vyprovokovali [Swiss 2013]. Ačkoli se v Evropě národy pojí spíše s jazykem, ve Švýcarsku se udrželo vymezení podle obývaného území. Snaha o národnostní útlak by totiž nejspíše vedlo k rozpadu Švýcarska na tři části [Urban 2012: 2].

3.5 Náboženství

Svoboda mravního přesvědčení a uctívání byla zaručena poprvé v roce 1798 ústavou. Tato práva jsou omezena již v roce 1802. Federální ústava z roku 1848 opět povoluje volnou praxi božské služby, a to nejprve pro přívržence křesťanské víry. Totéž

platí pro svobodu usazování. Toto právo bylo uděleno výhradně křesťanům do roku 1866, kdy byla židům dána stejná práva. Revidovaná ústava z roku 1874 konečně zaručuje úplnou svobodu mravního přesvědčení, svobodu vyznání a náboženskou svobodu pro všechny občany. V nové federální ústavě ze dne 18. dubna 1999 náboženská svoboda a svoboda mravního přesvědčení jsou deklarovány jako nedotknutelné.

Právo uznat a potvrdit náboženskou komunitu je dáno jednotlivým kantonům. Kantony mají dodržovat náboženskou svobodu a zároveň právní rovnost, ale nejsou povinni zůstat neutrální, pokud jde o náboženské záležitosti.

Náboženský a politický dualismus je nedílnou součástí švýcarské státní struktury. Příkladem může být římsko-katolická církev. Římsko-katolická církev je organizována nezávisle na veřejném právním systému. Přesto, že je vždy uznávána. Její existence a organizace jsou apriorní pro federální zákonodárce. Ve čtyřech kantonech [Basilej - venkov, Bern, Curych a Vaud] je evangelická reformovaná církev uznávána jako národní instituce [Rutz 2001: 35 - 40].

Vztah Švýcarů s náboženstvím prochází významnou změnou. Je zde dvacetkrát více lidí bez vyznání než před čtyřiceti lety. Také víra hraje méně významnou roli v každodenním životě většiny církevních návštěvníků. Náboženství se sice věnují média, nicméně důraz je spíše kladen na diferenciaci od islámu, než na švýcarské tradice [Herren 2012: 8].

I když bylo Švýcarsko jedním ze sídel reformace, většina obyvatel je katolického přiznání. Ale protestantů je zde také hodně, celých 35,3 %, zatímco katolíků je 41,8 % [Religious 2013].

Jak jsem již zmínila, Švýcarsko bylo sídlem reformace. V roce 1522 začal Ulrich Zwingli s reformací v Curychu, který tvrdil, že pouze Bible je pro křesťany závazná. Jen to, co Bible přikazuje, nebo to, pro co lze v jejích stránkách nalézt povolení, je závazné nebo přípustné. Reformace je také spojená s obrazoborectvím [Ulrich 2013].

Jan Kalvín začal s reformací ve Švýcarsku roku 1533. Byl zakladatelem reformované církve [kalvinisté], kterou založil v roce 1549. Se Zwinglim byl za jedno,

co se týče Bible, tedy že je jediným zdrojem víry. Stejně tak se k němu přiklání i co se týče obrazů, tedy jejich zavržení. Dále také předložil učení o predestinaci, tedy že Bůh spasí jen někoho a ostatním požehnání odpírá [John 2013]. Kalvín také uznává pouze dvě svátosti – křest a Večeři Páně. Dále také zavrhuje křesťanské mše [Reid 1954: 30 - 33].

3.6 Shrnutí

Švýcarsko je již dlouhou dobu neutrálním státem, který se nepřidává ani k různým válkám a nepřidala se také ani k Evropské unii (avšak působí v rámci schengenského prostoru). Zatímco jej války s okolními státy nedoprovázely, udály se zde války občanské. Ta nejdůležitější měla co dočinění s reformací, která právě ve Švýcarsku měla velký vliv na válku náboženskou.

Švýcarsko je státem federativním, má několik kantonů, kde každý z nich má svůj jiný úřední jazyk a také se hlásí k jinému náboženství (ačkoli těch, kteří se přímo hlásí k nějakému náboženství je velmi málo). Ačkoli je stát takto roztříštěn, stále drží pohromadě. Pokud by se zde totiž objevil nějaký náznak útlaku z hlediska náboženství či jazyka, Švýcarsko by se nejspíše rozpadlo. Francouzská a italská část by se pak připojila k Francii či Itálii a jen Německá část by po nějakou dobu přetrvávala samostatně, ačkoli nejspíše ne na dlouho [Urban 2012: 2 - 3].

Z pohledu srovnání švýcarského stranického systému jsou zvláště vhodné dva aspekty: velký počet stran a relativní stabilita rozdělení moci. Politická stabilita vychází z integrativní síly konzervativních, socialistických a národních stran, což má své kořeny v malé velikosti

země, její politické kultuře a systému přímé demokracie. Ve Švýcarsku jsou nejdůležitější strany průběžně zastoupeny ve vládě a nedochází k žádné změně sil mezi stranami vlády a stranami v opozici. Složení národní, stejně jako téměř všech kantonálních, vlády často zůstává beze změny po dlouhou dobu. Od roku 1959 se národní vláda skládala ze dvou členů

radikálních demokratů, křesťanských demokratů a sociálních demokraté a z jednoho člena Švýcarské lidové strany [Lander 2001: 123].

Tento stát je tedy velmi význačný tím, že je neutrální a také velmi bohatý, což jej vysokou měrou odlišuje od ostatních evropských států.

3.7 Historie zákona o interrupcích

Pouze 10 let platí ve Švýcarsku zákon, který povoluje interrupce v celém rozsahu, tedy v případě ohrožení života a fyzického a psychického zdraví ženy, v případě znásilnění nebo incestu, pokud je plod poškozen a také v případě socio-ekonomických důvodů a na žádost ženy, což je velký rozdíl od Irska a poslední 2 důvody jsou rozdílné od Polska. Švýcarsko je tedy velice liberální, co se týče interrupcí, a přesto je zde nejnižší potratovost v celé Evropě. Interrupce je zde však povolena pouze v prvním trimestru těhotenství, tedy do 12. týdne od poslední menstruace. Do této doby se provádí pouze v celkové anestezii. Do 14. týdne těhotenství je zde povolena interrupce pouze ze zdravotních důvodů, stejně tak je tomu i v České republice. Avšak zde je povolena i po 14. týdnu, ale pouze z důvodu některých vývojových vad plodu. Po 16. týdnu lze provést umělé ukončení těhotenství pouze z několika málo vážných zdravotních důvodů nebo abnormalit plodu [The example 2010].

Trestní zákoník z roku 1937, který platil nejdelší dobu v Evropě, zakazoval interrupce a podle něj ženám, které si samy provedly aborcí podléhaly trestu odnětí svobody, stejně tak i druhý člověk, který by její těhotenství ukončil. Nicméně interrupce mohla být provedena z terapeutických důvodů, pokud je jí nebo jejím zákonným zástupcem podepsán informovaný souhlas a pokud s tímto zákrokem také souhlasí druhý lékař, který je obeznámen s ženinou situací. Jelikož se ve švýcarských kantonech byl pojem zdraví velice široký, jezdily sem ženy z okolních států. V roce 1981 byly vydány dva zákony, které však pouze upravovaly ten stávající. Bylo nařízeno poradenství ohledně interrupcí a také žena byla povinna mít zdravotní pojištění.

V roce 1998 byl přijat zákon, který povolovat potraty na vlastní žádost do 14. týdne těhotenství. O dva roky později byl však parlamentem zrušen [United nations

2002: 117-118]. 1. října 2002 byl přijat zákon povolující všechny důvody pro interrupce. Lékař by měl dát ženě všechny potřebné informace ohledně tohoto zákroku a poskytnout jí poradenství. Měl by jí také předat leták, kde může zjistit více informací a finanční a morální podporu. Již není potřeba další poradenství, ani souhlas dalšího lékaře. Nejsou ani stanoveny povinné lhůty kvůli rozmyšlení a také není nutný souhlas rodičů nezletilých dívek, pouze dívky pod 16 let musí podstoupit další poradenství [The example 2010].

3.8 Pro-choice organizace

Ve Švýcarsku je můj výzkum komplikovaný tím, že zde jsou interrupce povolené, takže nezbylo příliš informací ohledně historie Pro-choice organizací, které zde byly. Je také těžší než v Irsku sehnat letáky nebo brožury, které organizace používaly. Naštěstí mi velmi pomohla jedna z předních členek Die Schweizerische Vereinigung für Straflosigkeit des Schwangerschaftsabbruchs Anne-Marie Rey.

3.8.1 Historie Pro-choice organizací

Ve Švýcarsku v současnosti působí pouze jedna Pro-choice organizace, neboť jsou zde interrupce povolené. Tato jedna organizace zde začala působit jako odpověď na novou hrozbu ohledně restrikce zákona o interrupcích. K tomu se ale dostanu později. Dříve byly ve Švýcarsku pouze dvě čistě Pro-choice organizace, ostatní organizace, které se podílely na protestech a podobně byly feministické, které se zabývaly i ostatními ženskými otázkami. Již v roce 1971 byla připravena kampaň k referendu ohledně interrupcí, které ale skončilo opět tím, že potraty byly zakázané. V únoru roku 1972 pak byla založena Die Schweizerische Vereinigung für Straflosigkeit des Schwangerschaftsabbruchs, což znamená Švýcarské sdružení pro beztrestnost potratů. Nejvlivnější osobou v této organizaci byla Anne-Marie Rey, která vydala své vzpomínky na období, kdy byly interrupce ilegální, v knize Die Erzeugelmacherin - Das 30-jährige Ringen um die Fristenregelung [2007]. Tato organizace byla spíše konzervativní, nikdy nepořádala demonstrace nebo protestní

pochody. Pořádali spíše konference, připravovali letáky a brožury a připravovali kampaně, když se ve Švýcarsku zrovna pořádalo referendum ohledně potratů. V roce 1975 zahájila tato organizace iniciativu pro legální interrupce do 12. týdne těhotenství. Téhož roku také byla založena linka pomoci pro ženy, které byly těhotně a chtěly jít na interrupci. V roce 1979 se část organizace osamostatnila, neboť měli jiné názory a jiný styl práce, Association suisse pour le droit à l'avortement et la contraception. V roce 1993 se konečně podařilo zmobilizovat několik poslanců, aby bojovali s nimi pro legalizaci potratů. O 9 let později byly interrupce povoleny. Die Schweizerische Vereinigung für Straflosigkeit des Schwangerschaftsabbruchs se rozpadla 14. října 2003 a o rok později se rozpadla i Association suisse pour le droit à l'avortement et la contraception, neboť již dosáhli svého cíle [Chronologie 2013]. V roce 2010 byla zahájena iniciativa, která žádá, aby interrupce nebyly placeny ze zdravotního pojištění. O rok později tato iniciativa podala petici s více než 100 000 platnými podpisy. Teprve 14. listopadu vznikla ve Švýcarsku nová Pro-choice organizace, která se stará o to, aby tento návrh nebyl přijat. Tato organizace se jmenuje Nein zum Angriff auf die Fristenregelung, tedy Ne útoku na interrupce na vlastní žádost. 17. dubna 2013 pak byla iniciativa, která se jmenuje Abtreibungsfinanzierung ist Privatsache [Financování potratů je soukromá záležitost], v parlamentu odmítnuta. Tohoto roku také vznikla další iniciativa, která chce již úplný zákaz interrupcí. Nein zum Angriff auf die Fristenregelung již připravuje kampaň k referendu, které proběhne v listopadu tohoto roku nebo v únoru 2014 [Abtreibungsfinanzierung 2013].

3.8.2 Rámcová analýza

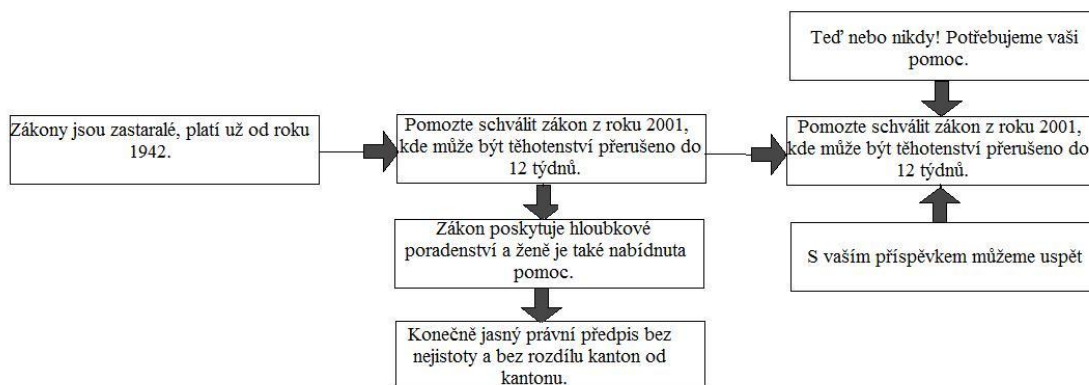
V této části se opět pokusím rozpoznat rámce v letáčích, tentokrát ze Švýcarských Pro-choice organizací. Ovšem podařilo se mi získat jen pět brožur od jedné Pro-choice organizace Die Schweizerische Vereinigung für Straflosigkeit des Schwangerschaftsabbruchs. Brožury mi zaslala poštou viceprezidentka této organizace Anne-Marie Rey. Byly používány na různých konferencích a kampaních organizovaných k právě pořádanému či probíhajícímu referendu.

7.

Diagnostická funkce

Prognostická funkce

Motivační funkce

První brožura má v rámci diagnostické funkce identifikovaný pouze jeden problém. Tímto problémem je to, že v té době platný zákon byl v účinnosti již od roku 1942 a byl tedy zastaralý.

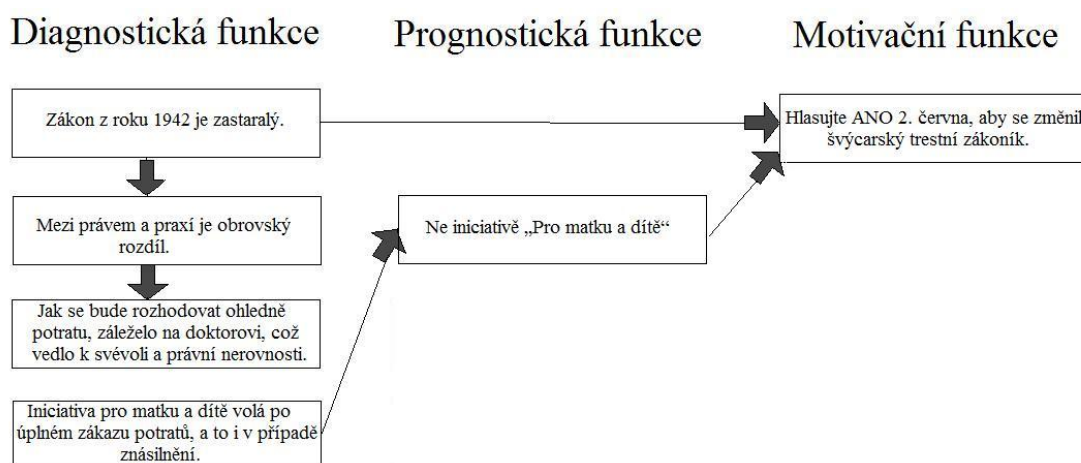
Z tohoto v prognostické funkci vyplývá řešení, kde by se měl schválit zákon, který byl připravený v roce 2001 a upravuje stávající zákon tak, že by bylo možné ukončit těhotenství až do 12 týdne stáří plodu. Z tohoto pak vyplývá další řešení, týká se totiž zákona, o které byla řeč. V tomto zákoně je totiž ustaveno, že ženě bude poskytnuto poradenství a případně také pomoc. Posledním řešením, které vyplývá z tohoto zákona pak je to, že by ve Švýcarsku byl konečně jasný právní předpis, ze kterého by lidé byli nejistí a který by byl společný pro všechny švýcarské kantony.

Také se zde objevuje i motivační funkce. Aktivisté z organizace žádají, aby lidé pomohli, aby byl schválen zákon, který by umožňoval interrupci do 12 týdne těhotenství a o kterém se vlastně píše v rámci řešení, tedy v prognostické funkci. K tomuto pobídnutí se pak pojí další dvě. V první žádá organizace čtenáře o pomoc, která musí přijít teď nebo nikdy, což je velmi akutní pobídnutí. Nakonec žádají o finanční příspěvek. Aby to měl člověk, který si tuto brožuru přečte, jednodušší, tak je zde přiložena i předvyplněná poštovní poukázka ovšem bez vyplněné částky.

Brožura je po grafické stránce dobře zvládnutá. Je celkem malá a je zde velkými písmeny napsáno „Ted’ nebo nikdy“, což je krátké a výstižné a mohlo by to upoutat, podle mého názoru, minimálně k přečtení téměř každého.

Domnívám se, že tento rámec má velký mobilizační potenciál. Jsou zde zastoupeny všechny funkce, všechny jsou také propojené a participace v rámci toho, co organizace chce, je velmi jednoduchá, stačí totiž vyplnit částku, kterou si člověk přeje organizaci poslat. A poté, až proběhne referendum, tak musí řešení – schválení zákona – podpořit jedním kladným hlasem.

8.

V diagnostické funkci tohoto rámce se objevují rovnou 4 problémy. 3 spolu souvisí a jeden je samostatná. Opět se zde připomíná, že zákon z roku 1942 byl v té době již zastaralý. Z čehož vyplývá další problém, tedy že mezi právem a praxí je obrovský rozdíl, což má za následek to, že jak bude rozhodnuto ohledně provedení interrupce, záleží pouze na doktorovi, což může mít za důsledek právní nerovnosti, neboť doktor jedná pouze na základě svého subjektivního názoru. Posledním problémem je to, že Iniciativa, která se v té době objevila a nesla název „Pro matku a dítě“, chce úplné zakázání umělých potratů, a to i v případě, že k těhotenství došlo na

základě znásilnění. Jsou zde také vyjmenovány další důvody pro interrupci, které chce iniciativa zakázat. Viník zde sice přímo řečen není, ale je zde zvýrazněn nepřítel.

Prognostická funkce zahrnuje pouze jedno řešení, i když by sem mohla patřit částečně i tvrzení, které jsem vybrala do motivační funkce. Je zde totiž napsáno, že lidé mají hlasovat „ano“ v následujícím referendu, aby se změnili zákony, což je vlastně řešení problému, že zákon je příliš zastaralý. Další řešení, tentokrátě posledního problému ohledně iniciativy a její vůli zakázat interrupce ve všech případech, ve kterých byly tenkrát povoleny. Organizace zde totiž vybízí, aby lidé hlasovali proti této iniciativě.

Jak jsem se již zmínila, do motivační funkce patří vybídnutí, aby lidé volili tak, jak chce tato organizace. Také samotné zvolání „Ne iniciativě ‚Pro matku a dítě‘.“ by zcela jistě mohla mít motivační funkci.

Graficky se tato brožura podobá té předešlé. Na přední stránce je zde velkým písmem napsáno, aby lidé v referendu 2. června hlasovali pro návrh, který se bude projednávat. Je zde také několik důvodů, proč by lidé měli hlasovat právě pro a také jsou zde citáty některých jedinců.

Opět se mi zdá motivační potenciál velmi silný. Všechny tři funkce jsou zde dobře rozpracovány a jsou propojeny. Opět je zde jednoduchá cesta k tomu, jak jednotlivci mohou pomoci, společně se zjednodušujícím prvkem, tedy upřesněním, o jaké referendum se jedná a kolikátého se bude konat.

9.

V pořadí třetí brožura má ve své diagnostické funkci jen jeden definovaný problém. Je jím to, že ve švýcarském trestním zákoníku jsou umělá ukončení interrupcí zakázána, čímž se mu fakticky daří dohlížet na životy žen, kontroluje je. Tyto podmínky ale produkují nejčastěji pocity viny, když chce žena podstoupit interrupci.

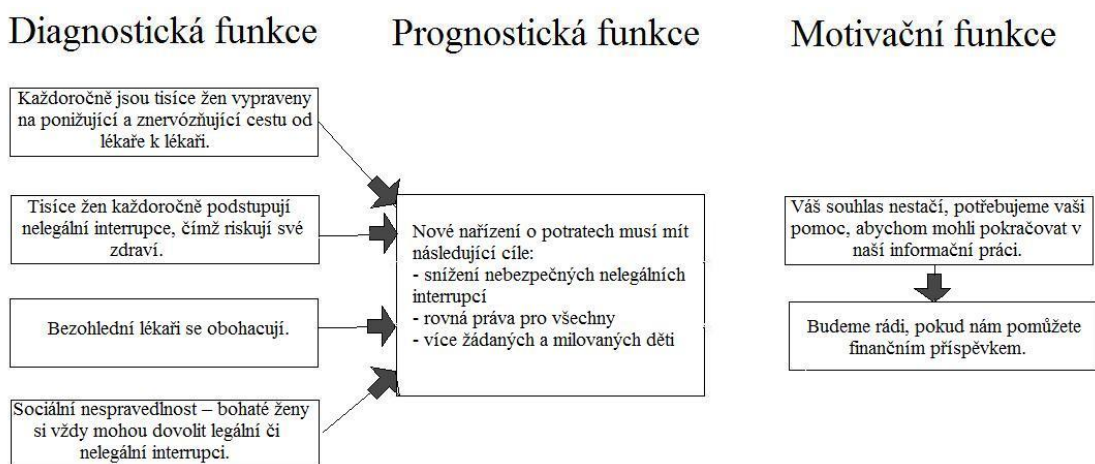
Řešením tohoto problému pak může být to, že se tato organizace bude spíše starat o prevenci, aby nedocházelo k nechtěnému těhotenství vůbec. Organizace podporuje všechna opatření. Také další řešení vyplývá z tohoto problému. Organizace, která vydala tuto brožuru, podporuje uzákonění interrupcí v prvních měsících těhotenství (jak již víme z předešlých brožur, jsou to přesně 3 měsíce).

Aby člověk daná řešení podpořil, má se přidat k organizaci, o které se v brožure píše. Je zde také napsáno, že úspěch této organizace závisí na aktivní morální a finanční podpoře jejích členů. Je potřeba podpory jednotlivců, neboť federální parlament již o zákonu, který je popsán v rámci řešení, jednal, takže v příštích několika letech se nejspíše bude o tomto zákonu jednat v referendu. Proto organizace potřebuje členy a také finanční příspěvky. Součástí této brožury je pak část, kde člověk může vyplnit částku, kterou si přeje organizaci zaslat, nebo se také může přihlásit jako člen.

brožura je tentokrát tenčí a skladnější. Na přední stránce je žena a je zde napsáno „Dítě? Vždy rozhodnutí ženy.“ V celé brožuře jsou pak informace o organizaci, do které by se jedinci měli hlásit, o jejich cílech, jejich taktice apod.

Opět se domnívám, že mobilizační potenciál tohoto rámce, který je v brožuře představen, je vysoký. Všechny funkce spolu souvisí, je zde hodně informací, aby lidé mohli provést to, co se po nich žádá. Pokud by to ale pro ně bylo málo, ve formuláři je také možnost požádat o zaslání více informací.

10.

V diagnostické funkci jsou zastoupeny celkem čtyři problémy. Jedná se o to, že ženy jsou každoročně vypravovány na ponižující cestu od lékaře k lékaři, kteří musí zákrok schválit, což je také dozajista znervózňující. Dále je zde také zmíněn problém, že ženy často, pokud nechtějí podstupovat tuto náročnou cestu či z jiného důvodu, podstupují nelegální interrupce, při čemž může žena dostat například vážný zánět, který může vést až k smrti. Lékaři se také na základě tehdejšího práva bezohledně obohacovali, ať už tím, že brali úplatky, aby povolili legální interrupci, či prováděli za peníze interrupci nelegální. Posledním problémem je to, že tehdejší zákon umocňoval sociální nerovnosti, neboť bohaté ženy si interrupci, legální i nelegální, dovolit mohly, zatímco ty chudé ne.

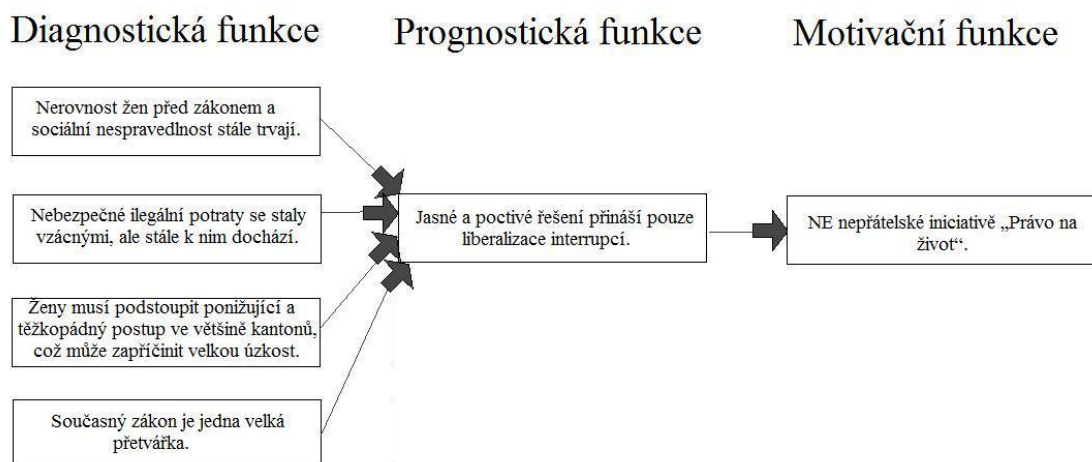
V prognostické funkci je uvedeno jedno východisko, které zahrnuje řešení všech problémů. Organizace žádá nové nařízení ohledně umělého ukončení těhotenství, které by mělo splňovat určité podmínky. Mělo by snížit počet nebezpečných nelegálních interrupcí. Měly by zde také být rovná práva pro všechny bez rozdílu například v majetku. Také by toto opatření mělo přinést více milovaných, tedy hlavně žádaných a chtěných dětí, což by se stalo hlavně v důsledku liberalizace zákona o interrupcích.

Motivační funkce rámce nezastoupena dvěma motivujícími větami. Nejdříve organizace žádá o pomoc, aby mohli pokračovat v informační činnosti. Toto tvrzení není navázáno na nic z diagnostické, ani z prognostické funkce. Lépe by se hodilo k předešlému tvrzení ohledně toho, že organizace pomáhá s prevencí, tedy i s informováním o ochraně při pohlavním styku. Zároveň také žádají o finanční pomoc. V brožuře je také formulář, kde se může kdokoli přihlásit jako člen nebo požádat o více informací. Jelikož zde ale organizace žádá o finanční příspěvek, opět by se hodila vyplněná poštovní poukázka.

Tato brožura je ve formátu menší knížky, která má 48 stran, což může být pro potenciální členy příliš, knížka je totiž hlavně zaměřená na argumenty. Je celá psaná malým písmem a nejdůležitější informace nejsou nijak zvýrazněny. Ačkoli musím přihlídnout k tomu, že brožura je psaná na stroji, neboť byla vydána v roce 1980.

Tento rámec se mi z hlediska mobilizačního potenciálu švýcarské organizace zdá nejslabší, neboť zde chybí propojení motivační funkce s diagnostickou a prognostickou a také brožura není nijak graficky zdařilá. Zároveň, jak jsem už zmínila, zde také není poštovní poukázka, která by usnadňovala lidem to, o co organizace žádá.

11.

Diagnostická funkce posledního rámce vymezuje 4 problémy. Nerovnost žen před zákonem a sociální nespravedlnost, o čemž se již organizace zmiňovala v předešlých brožurách, stále trvá. Také se stále dějí ilegální potraty, ačkoli naštěstí už v menší míře. Stejně tak je stále problémem to, že ženy musí podstoupit ponižující a těžkopádný postup ve většině kantonů. Toto může také vést k závažným psychickým problémům. Poslední identifikovaný problém je ten, že tehdejší zákon byl jedna velká přetvářka.

Toto všechno má pak v rámci prognostické funkce jedno řešení, kterým je liberalizace interrupcí. Podle organizace je to jasné a poctivé řešení.

A jak se může jedinec v řešení problému angažovat? Stačí pouze v následujícím referendu hlasovat proti iniciativě „Právo na život“.

Tato brožura je podobná jako brožura předposlední, ale má již o polovinu méně stran. Je více zaměřená na iniciativu, proti které by měli lidé hlasovat, té je věnováno celkem 13 stran. Název této brožury je totiž „Ne nepřátelské iniciativě ‚Právo na život‘.“

Tento rámec má sice propojené všechny tři funkce, ale funkce prognostická a motivační by měly být více rozpracované. Na to, že brožura má 24 stran, jsou zde řešení spolu s motivací opravdu málo rozpracované. Grafická stránka se mi také nezdá

nejlepší, hlavně kvůli počtu stran. Již jsou zde však alespoň více zvýrazněné některé informace.

3.8.2.1 Shrnutí

Z předešlé analýzy rámců použitých v brožurách organizace Die Schweizerische Vereinigung für Strafflosigkeit des Schwangerschaftsabbruchs je vidět, že mobilizace musela být úspěšná. Až na jeden rámeček byly všechny funkce logicky propojené. Také se ve všech rámcích objevily všechny funkce. Pokud bychom opět braly úspěšně vytvořené rámce a tedy i mobilizační potenciál jako jediné vodítko k úspěchu, je spíše s podivem, že této organizaci trvalo tak dlouho, než dosáhla svého cíle. I když je vidět, že v nejstarší brožuře, tedy té z roku 1980, je mobilizační potenciál nejslabší, neboť zde není propojena motivační funkce s dvěma zbylými.

4 Komparace

Při komparaci rámců Pro-choice organizací ve Švýcarsku a v Irsku bychom určitě neměli zapomínat na politické a kulturní pozadí těchto zemí. Já se ale nejprve pokusím tyto rámce komparovat samostatně, bez politického a kulturního prostředí, neboť s těmito aspekty by byla komparace příliš složitá. Ovšem stále mám na mysli, že je to komparace velmi zjednodušená. Z těchto rámců lze poté zjistit mobilizační potenciál jednotlivých kampaní, které organizace používají k přilákání nových členů a tedy k zvýšení šancí na úspěch. Čím více lidí se bude totiž domáhat konkrétních požadavků, tím je pravděpodobnější, že se dočkají svého cíle, neboť v obou zemích je demokracie.

4.1 Funkce rámců

Více propracované funkce rámců jsou u brožur švýcarské Pro-choice organizace, protože se v každém rámci objevují všechny tři. Na rozdíl od letáků irských organizací, kde dokonce u poloviny rámců, tedy u tří ze šesti, minimálně jedna funkce chybí.

4.1.1 Diagnostická funkce rámců

V obou zemích se v rámci vždy objevila diagnostická funkce, což znamená, že ve všech rámci jsou diagnostikované problémy. Téměř nikde však nejsou identifikovány viníci a vůbec nikde nejsou jasně řečené příčiny problémů. V rámci švýcarské organizace se objevuje pouze jeden problém dvakrát a u irských organizací je jeden problém pouze jednou. Počet problémů je u obou typů rámců vyrovnaný.

4.1.2 Prognostická funkce rámců

Prognostická funkce u dvou ze šesti rámců irských organizací chybí. Jsou tam tedy definovány problémy, ale již ne řešení. Čtenář letáku se tak ani nemůže dozvědět,

co by se mělo dít, aby se problémy odstranili. Mohlo by se tak zdát, že problémy nemají žádné řešení, a jednotlivec je tedy bez motivace bojovat za to, aby se problémy odstranily.

Oproti tomu Švýcarsko řešení problémů uvádí všude. Pouze v jednom případě nebylo dostatečně rozpracováno, protože zde bylo udáno jen jedno velmi nejasné řešení. Domnívám se, že řešení by mělo být nabídnuto více, aby měli lidé pocit, že bude lehčí se s problémem vypořádat. Dle mne totiž platí, že nejjednodušší cesta se zdá lidem být tou nejlepší.

4.1.3 Motivační funkce rámců

U rámců irských organizací se motivační funkce vůbec nevyskytuje opět ve dvou rámcích z šesti. Tentokrát je ale u jednoho rámce alespoň napsáno, jaké má problém řešení. Není to sice takový problém, ale přesto by měly rámce mít všechny funkce.

Švýcarské organizace povzbuzují potenciální přívržence ve všech brožurách, ať už se jedná o pouhou účast na referendu nebo financování či dokonce připojení se do organizace.

4.2 Mobilizační potenciál rámců

V irských letáčích se objevují rámce, které nemají příliš velký mobilizační potenciál. Nejčastější chybou je to, že některé funkce, které má dobrý rámec mít, tak je vůbec nemá. Pokud bychom braly úspěšně vytvořené rámce a tedy i mobilizační potenciál jako jediné vodítko k úspěchu, nebylo by divu, že Pro-choice organizace v Irsku ještě žádného většího úspěchu nedosáhly.

Ve Švýcarsku je vidět, že mobilizace musela být úspěšná, neboť rámce mají velký mobilizační potenciál. Byla zde chyba pouze v jednom letáku, a to ta, že nebyly propojeny všechny funkce, což je rozdíl od rámců irských Pro-choice organizací. V případě této země bychom určitě neudělali chybu, pokud bychom braly úspěšně

vytvořené rámce a tedy i mobilizační potenciál jako vodítko k úspěchu. Musíme však mít na paměti, že vodítko to není jediné.

Celkově lze tedy vidět, že mobilizační potenciál rámců švýcarské organizace je o mnoho lepší než u jejích irských kolegů.

4.3 Politický systém

V politickém systému je mezi Irskem a Švýcarskem patrný rozdíl. Zatímco Irsko je republika, Švýcarsko je federativní republika. Ačkoli ve Švýcarsku funguje politika a zákony i na národní úrovni, v jistých aspektech je roztržštěná mezi kantony, a to na v oblasti justice, zdravotnictví, policie, vzdělání a výzkumu. Kdežto v Irsku vše spadá pod jednu národní vládu.

Společným rysem v politickém systému je to, že si oba státy udržovaly neutralitu během druhé světové války (o první světové válce se hovořit nedá, neboť v té době ještě neexistovalo samostatné Irsko a zrovna v té době bojovalo proti nadvládě Velké Británie). Jelikož je ale Švýcarsko státem starším, jeho nezávislost je dnes velmi známá a drží si ji již několik staletí. Podobně ani Švýcarsko nebylo pod žádnou nadvládou. Dokonce se ubránilo i nadvládě Habsburské monarchie, kdežto Irsko bylo dlouhou dobu pod nadvládou Britů, ze které se vymanilo teprve před necelým stoletím. Rysem obou těchto států je pak to, že zde spíše probíhají občanské války.

Dalším rozdílem je to, že v Irsku na rozdíl od Švýcarska má levice velmi slabou v pozici. Ve švýcarské vládě se ale levice objevuje téměř neustále a tvoří téměř polovinu vlády. Silná socialistická strana totiž v Irské republice vůbec neexistuje.

Irsko je také odlišné v tom, že nemá žádnou vyloženě křesťanskou stranu. Jenže to je kvůli tomu, že téměř všechny strany zde mají pozitivní vztah ke křesťanství. Ve Švýcarsku pak do politiky vstupuje křesťanství jen tak, že mezi stranami, které se pravidelně objevují ve vládě, je i jedna, která je přímo křesťansko-demokratická.

Ještě jeden znak mají obě země společný. V obou totiž proběhla referenda, která se týkala zákona o ne/schválení interrupcí za určitých okolností.

4.4 Ekonomický systém

Oba dva státy byly jednu dobu velmi prosperujícími a objevily se mezi špičkovými ekonomikami na světě. Ovšem v případě Švýcarska to trvá nadále. Irsko ale zasáhla v minulém desetiletí krize, která začala v USA.

Švýcarsku k vynikající ekonomice dopomohla zejména neutralita, neboť mohlo poskytovat stejné zboží všem válčícím stranám. Zatímco Irsku restriktivní fiskální politika a zaměření na vysokou technologii.

4.5 Náboženství

Irského náboženství se reformace, která v Evropě probíhala v 16. století, příliš nedotkla. Jediný vliv bychom mohli vidět na irské touze po osamostatnění, kterou zintenzivnila anglická reformace. Situace zde byla mnohem napjatější a zostřenější, když proti sobě stáli dvě téměř rozdílné církve. Ve Švýcarsku naopak reformovaná církev vznikla.

V této době je ve Švýcarsku téměř polovina katolíků a polovina protestantů. V Irsku je naprostá většina katolická. Avšak jak je trendem posledních let, také v obou těchto zemích církev a celkově i náboženství ztrácejí na vlivu a intenzitě.

4.6 Shrnutí

Pokud bychom se soustředili pouze na rámce a jejich mobilizační potenciál versus úspěch či neúspěch, je zde vidět, že neúspěšná hnutí mají horší mobilizační potenciál a úspěšná hnutí mají tento potenciál velmi dobrý. Pokud bychom ale pouze na základě toho, že mi výsledky vyšly takto, řekli, že toto je pravidlo, udělali bychom chybu. Jednak letáků k rozboru jsem měla bohužel pouze malé množství a nesmíme také zapomenout na politické a kulturní pozadí.

Zatímco ve Švýcarsku není tak velké propojení politiky a náboženství, v Irsku má téměř každá strana pozitivní přístup ke křesťanství, spíše řečeno ke katolickému vyznání, což by mohl být jeden z důvodů, proč v Irsku stále boj za povolení interrupcí pokračuje, zatímco ve Švýcarsku před deseti lety již skončil.

Mezi Irskem a Švýcarskem je ještě jeden rozdíl, zatímco irské organizace jsou spíše akční, pořádají pochody a demonstrace, švýcarské Pro-choice organizace jsou spíše konzervativní a pořádaly poklidná setkání a informovaly v rámci referenda. Možná i v tomto by mohl být klíč k úspěšnému dosažení cíle.

Těchto důvodů by mohlo být samozřejmě více, než jen ve vztahu politiky a náboženství, v odlišných způsobech protestu a také v rámci, kterými organizace působí na jedince skrze letáky a brožury. V této práci však nejsem schopna všechny tyto důvody odhalit, neboť jsem měla omezený čas a prostředky.

Závěr

Ve svém výzkumu jsem se rozhodla pracovat s rámci, které používají irské a švýcarské Pro-choice organizace. Vybrala jsem si tyto země, neboť v Irsku již několik let nemohou tyto organizace dosáhnout svého cíle. Ve Švýcarsku však svého cíle dosáhli již před 11 lety. Ve Švýcarsku je vlastně zákon, který povoluje interrupce ve všech případech, nejmladší, bylo tedy vhodné pro následnou komparaci.

Jak jsem ze svého výzkumu zjistila, Irsko nemá mobilizační rámce příliš dobře vypracované. Na tomto základě tedy nedosáhne vyšší podpory a nemůže tak ani dosáhnout svého cíle. Oproti tomu, ve Švýcarsku dobré rámce měli. Jelikož zde byly interrupce povoleny, můžeme se domnívat, že to bylo na základě dobře vytvořených rámců, tedy dobré mobilizace.

Irské organizace jsou spíše akční, pořádají pochody a demonstrace, švýcarské Pro-choice organizace jsou spíše konzervativní a pořádaly poklidná setkání a informovaly v rámci referenda. Možná i v tomto by mohl být klíč k úspěšnému dosažení cíle.

Závěrem by se tak dalo Irským organizacím doporučit, aby lépe propracovali rámce, které v letáčích, kterými lákají potenciální přízněnce, používají. Dále by se také mohli zaměřit na konzervativnější kampaně, než jsou demonstrace či pochody. Avšak i kdyby se toto pokusili změnit, nebyla by to záruka úspěchu, neboť hlavním faktorem jsou zde stále politici, kteří musí nejdříve zákon o interrupcích povolit. Také kulturní prostředí je odlišné od Švýcarska, se kterým Irsko srovnávám. Mohl by tak i tento faktor vstupovat mezi sociální hnutí Pro-choice a jeho úspěch.

Výsledky mé práce však nelze generalizovat, jelikož jsem měla málo materiálu a také kulturní a politická analýza nebyla tak hluboká. Proto bych měla návrh k dalšímu výzkumu, a to více do hloubky prozkoumat kulturní a politickou situaci v daných zemích a také pokusit se získat více letáků, popřípadě provádět jiný typ analýzy sociálních hnutí.

Literatura

10 years of Women on Waves (2009)!. In: *Women on Waves* [online]. 2009 [cit. 2012-09-12]. Dostupné z: <http://www.womenonwaves.org/en/page/649/10-years-of-women-on-waves-2009>

A brief history of Switzerland. In: *Nigeria Bussines Forum in Switzerland* [online]. 2013 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: http://www.nbf-swiss.org/nbf-swiss/pdf/A_BRIEF_HISTORY_OF_SWITZERLAND.pdf

About MSFC Ireland. In: *Medical Students for Choice* [online]. 2013 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.msfc.ie/>

About Us. In: *Irish Family Planning Association* [online]. 2012 [cit. 2012-09-10]. Dostupné z: http://www.ifpa.ie/about_us

Abtreibungsfinanzierung ist Privatsache. In: *SVSS* [online]. 2013 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.svss-uspda.ch/de/schweiz/gegner/abtreibungsfinanzierung.htm>

'Alliance for a No Vote' launched. In: *Alliance for a No Vote* [online]. 2011 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.struggle.ws/darg/pr/alliancenolaunchoct01.html>

Alliance for Choice. In: *Alliance for Choice* [online]. 2013 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://allianceforchoiceni.org/about/>

Annual report. In: *Abortion Support Network* [online]. 2010 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: https://www.abortionsupport.org.uk/wp-content/uploads/2011/01/ASN_2010_Annual_Report.pdf

BENFORD, R. D. a D. A. SNOW. Framing Processes and Social Movements: An Overview and Assessment. *Annual Review of Sociology*. 2000, č. 26, 611 - 639.

BERRY, A. McGuinness: Sinn Féin is an anti-abortion party. In: *The Journal* [online]. 2013 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: <http://www.thejournal.ie/sinn-fein-ard-fheis-abortion-868416-Apr2013/>

BLUMER, H. Social Movements. In: LYMAN, Ed. by Stanford M. *Social movements: critiques, concepts, case studies*. Basingstoke, Hampshire [u.a.]: Macmillan, 1995, 60 - 83. ISBN 0333620186.

CARREN, N. Political process theory. In: *The Blackwell encyclopedia of sociology*. Malden: Blackwell Publishing, 2007, 1 - 5. ISBN 9781405124331.

CÍSAŘ, O., J. NAVRÁTIL a K. VRÁBLÍKOVÁ. Staří, noví, radikální: politický aktivismus v České republice očima teorie sociálních hnutí. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*. 2011, č. 47, 137 - 167.

COAKLEY, John a Michael GALLAGHER. Politics in the Republic of Ireland. 4th ed. London: Routledge, 2004, xxii, 504 s. ISBN 0415280664.

CONNOR, G., T. FLAVIN a B. O'KELLY. The U.S. and Irish Credit Crises: Their Distinctive Differences and Common Features. In: *Irish Economy* [online]. 2010 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: <http://www.irisheconomy.ie/Notes/IrishEconomyNote10.pdf>

COTTER, Anne-Marie Mooney. *Heaven forbid: an international legal analysis of religious discrimination*. Burlington, VT: Ashgate Pub., c2009, 330 p. ISBN 07-546-7385-5.

COWEN, B. *Green Paper on abortion*. Dublin: Stationery Office, 1999. Dostupné z: http://www.taoiseach.gov.ie/eng/Publications/Publications_Archive/Publications_for_1999/GreenPaperOnAbortion.pdf

CRAGUN, R. T. a D. CRAGUN. *Introduction to Sociology*. New York: Seven Treasures Publications, 2008, xvi, 244 p. ISBN 9780980070774.

DAWSON, C. A. a W. E. GETTYS. *An introduction to sociology*. New York: The Ronald press company, 1936.

DIANI, M. The Concept of Social Movement In Readings in Contemporary Political Sociology. In: NASH, K.. Malden: Blackwell Publisher, 2000, 155 - 171

Doctors for Choice. In: *Doctors for Choice Ireland* [online]. 2013 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://doctorsforchoiceireland.wordpress.com/>

DVOŘÁK, Pavel. *Veřejné finance, fiskální nerovnováha a finanční krize*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2008, xx, 343 s. ISBN 978-80-7400-075-1.

DVOŘÁKOVÁ, Vladimíra a Blanka ŘÍCHOVÁ. *Komparace politických systémů*. vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2003, 265 s. ISBN 80-245-0534-7.

ELLIS, S. G. A View of the Irish Language: Language and History in Ireland from the Middle Ages to the Present. In: ISAACS, Edited by Ann Katherine *Languages and identities in historical perspective*. Pisa: Edizioni Plus-Pisa University Press, 2005, 60 - 82. ISBN 9788884923745.

Founding documents. In: *Choice Ireland* [online]. 2013 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://choiceireland.org/node/10>

FLYNN, S. I. Resource mobilization theory. In: PRESS, The editors of Salem. *Sociology reference guide*. 1st ed. Pasadena, Calif: Salem Press, 111 - 122. ISBN 9781429834728.

GAMSON, W. A. Constructing social protest. In: JOHNSTON, Hank a Bert KLANDERMANS. *Social movements and culture*. Minneapolis, Minn.: University of Minnesota Press, c1995, 85 - 106. ISBN 0816625751-.

GARVIN, T.. 1922: The birth of Irish democracy. Dublin: Gill and Macmillan, 2005, v, 248 s. ISBN 0717139697.

GOMPERTS, RJ, K JELINSKA, S DAVIES, K GEMZELL-DANIELSSON a G KLEIVERDA. Using telemedicine for termination of pregnancy with mifepristone and misoprostol in settings where there is no access to safe services. *BJOG: An International Journal of Obstetrics*. 2008, vol. 115, issue 9, s. 1171-1178. DOI: 10.1111/j.1471-0528.2008.01787.x. Dostupné z: <http://doi.wiley.com/10.1111/j.1471-0528.2008.01787.x>

Gross national income per capita 2010, Atlas method and PPP. In: *World Bank* [online]. 2011 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: <http://siteresources.worldbank.org/DATASTATISTICS/Resources/GNIPC.pdf>

HEBERLE, R. *Social Movements: An Introduction to Political Sociology*. New York: Irvington Publishers, 1951. ISBN 9780891974154.

HERRER, M. Moving away from the churches. In: *Swiss Review* [online]. 2012 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: http://www.revue.ch/files/ENG_0512_LOW-RES.pdf

HERRES, J. Sozialismus und Kommunismus in ihrer Bedeutung für die Revolution von 1848/49. In: *Bernd Rill* [online]. 1998 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: http://www.juergen-herres.de/jh-marx/sozialismus_1848.html

History of Switzerland. In: *Nations Online* [online]. 2013 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: <http://www.nationsonline.org/oneworld/History/Switzerland-history.htm>

HOLLAND, K. Savita Halappanavar death report finds foetus, not mother, was main focus. In: *The Irish Time* [online]. 2013 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.irishtimes.com/news/health/savita-halappanavar-death-report-finds-foetus-not-mother-was-main-focus-1.1345890>

HOLMES, M. Irish political parties and the European Union. In: GAFFNEY, John. *Political parties and the European union*. New York: Routledge, 1996, 191 - 204. ISBN 0415090601.

CHRISTIANSEN, J. Framing theory. In: PRESS, The editors of Salem. *Sociology reference guide*. 1st ed. Pasadena, Calif: Salem Press, 145 - 155. ISBN 9781429834728.

Chronologie. In: *SVSS* [online]. 2013 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.svss-uspda.ch/de/schweiz/chronologie.htm#Chronologie>

Chronology of the Abortion debate in Ireland. In: *Ireland.com* [online]. 2012 [cit. 2012-09-12]. Dostupné z: <http://www.irishtimes.com/focus/abortion/issues/chronology.htm>

Informace. In: *Facebook* [online]. 2013a [cit. 2013-05-15]. Dostupné z:
<https://www.facebook.com/corkwomensrighttochoose/info>

Informace. In: *Facebook* [online]. 2013b [cit. 2013-05-15]. Dostupné z:
<https://www.facebook.com/MakeTerminationForMedicalReasonsAvailableInIreland/info>

Informace. In: *Facebook* [online]. 2013c [cit. 2013-05-15]. Dostupné z:
<https://www.facebook.com/pages/No-More-Shame/394506053931205?id=394506053931205&sk=info>

Informace. In: *Facebook* [online]. 2013d [cit. 2013-05-15]. Dostupné z:
<https://www.facebook.com/ProChoiceSligo/info>

Informace. In: *Facebook* [online]. 2013e [cit. 2013-05-15]. Dostupné z:
<https://www.facebook.com/ucdprochoice/info>

INGLIS, Tom : Catholic identity, habitus and practice in contemporary Ireland.
University College Dublin. Institute for the Study of Social Change (Geary Institute),
2004

Ireland - Stability Programme Update April 2012. In: *Irish Economic Situation* [online].
2012 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z:
http://ec.europa.eu/europe2020/pdf/nd/sp2012_ireland_en.pdf

Ireland is named 'best country'. In: *BBC News* [online]. 2004 [cit. 2013-05-15].
Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/4020523.stm>

Irish political parties: Where do they stand?. In: *Choice Ireland* [online]. 2013 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://choiceireland.org/node/60>

JANDOUREK, J. *Slovník sociologických pojmů*. Praha: Grada, 2012. ISBN 978-80-247-3679-2,.

KAVKOVÁ, J. Metoda rámcové analýzy a její využití. *Politologická revue*. 2005, č. 2, 219 - 225.

KEKIC, L. Why Irish eyes are smiling. In: *The Economist* [online]. 2004 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.economist.com/node/3372495>

KLANDERMANS, B. a S. STAGGENBORG. *Methods of social movement research*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2002, xx, 382 s. Social movements, protest, and contention, v. 16. ISBN 08-166-3595-1.

KOMÁRKOVÁ, Božena. *Sekularizovaný svět a evangelium*. 1. vyd. Brno: Doplněk, 1993, 281 s. ISBN 80-901102-9-0.

LADNER, Andreas. Swiss political parties: Between persistence and change. *West European Politics*. 2001, vol. 24, issue 2, s. 123-144. DOI: 10.1080/01402380108425436. Dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01402380108425436>

Language distribution. In: *Switzerland* [online]. 2013 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: http://www.swissworld.org/en/people/language/language_distribution/

MARTIN, F. X. a T. W. MOODY. *Dějiny Irska*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2003. ISBN 80-7106-656-7.

MARX, Karl a Karl KAUTSKY. *Das Elend der Philosophie: Antwort auf Proudhons "Philosophie des Elends"*. 11., veb., erg. und erw. Aufl. Překlad Eduard Bernstein, Friedrich Engels. Berlin: J.H.W. Dietz Nachf., 1979, cxii, 382 s. Internationale Bibliothek, Bd. 12. ISBN 38-012-1012-X.

MCLEOD, Hugh. *Sekularizace v západní Evropě (1848-1914)*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2008, 367 s. ISBN 978-80-7325-161-1.

MCLEOD, Hugh. *Náboženství a lidé západní Evropy (1789-1989)*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2007, 215 s. ISBN 978-80-7325-124-6.

MCGEE, H. Parties still divided internally and from each other on abortion issue. In: *The Irish Times* [online]. 2012 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.irishtimes.com/news/parties-still-divided-internally-and-from-each-other-on-abortion-issue-1.554631>

MITCHINSON, P. The Abortion Referendum in Ireland. In: *In Defence of Marxism* [online]. 2002 [cit. 2012-09-10]. Dostupné z: <http://www.marxist.com/abortion-referendum-ireland.htm>

MOODY, T. a F. MARTIN. *Dějiny Irska*. 3. vyd. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2012, 499 s. ISBN 978-80-7422-179-8.

MURPHY, A. E. *The 'Celtic Tiger' - An Analysis of Ireland's Economic Growth Performance*. San Domenico: European University Institute, 2000. Dostupné z: http://www.eui.eu/RSCAS/WP-Texts/00_16.pdf

NAVRÁTIL, J. *Tradiční vs. nová sociální hnutí: proměny emancipačního projektu moderny*. Brno, 2007. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií.

OPP, Karl-Dieter. *Theories of political protest and social movements: a multidisciplinary introduction, critique, and synthesis*. New York: Routledge, 2009, xvi, 403 p. ISBN 02-038-8384-5.

PEČENKA, Marek a Petr LUŇÁK. *Encyklopedie moderní historie*. 3. vyd. Praha: Libri, 1999, 653 s. ISBN 80-85983-95-8.

PURDY, M. Abortion on Sinn Fein conference agenda. In: *BBC News* [online]. 2013 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/news/uk-northern-ireland-22113873>

RASCHKE, J. Zum Begriff der sozialen Bewegung. In: ROTH, Roland, Dieter RUCHT a Sabine BERTHOLD. *Neue soziale Bewegungen in der Bundesrepublik Deutschland*. New York: Campus, c1987, 19 - 29. ISBN 3593338238.

REID, J. K. S. *Calvin: Theological Treatises: (The Library of Christian Classics, Volume XXII)*. London: The Westminster Press, 1954. ISBN 978-9990001839.

Religious landscape. In: *Switzerland* [online]. 2013 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: http://www.swissworld.org/en/people/religion/religious_landscape/

Referendum results: 1937 - 2012. Dublin: The Department of the Environment, Community and the Local Government, 2012. Dostupné z: <http://www.environ.ie/en/LocalGovernment/Voting/Referenda/PublicationsDocuments/FileDownload,1894,en.pdf>

REY, Anne-Marie. *Die Erzeugelmacherin: Das 30-jährige Ringen um die Fristenregelung : Memoiren*. 1. Aufl. Zürich: Xanthippe-Verl, 2007. ISBN 978-390-5795-028.

RUTZ, G. A. Church autonomy and religious liberty in Switzerland. In: ROBBERS, G. *Church Autonomy: A Comparative Perspective*. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2001, 35 - 43.

SAFE AND LEGAL ABORTION IN IRELAND. In: *Safe and Legal* [online]. 2013 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://safeandlegal.blogspot.cz/2006/10/safe-and-legal-abortion-in-ireland.html>

SEIDL-HOHENVELDERN, Ignaz. *Mezinárodní právo veřejné*. Vyd. 1., reedice. Praha: ASPI, 2001, XXX, 415 s. ISBN 80-85963-82-5.

STAUFFER, T., N. TÖPPERWIEN a U. THALMANN-TORRES. Switzerland (Swiss Confederation). In: GRIFFITHS, Ann L a Karl NERENBERG. *Handbook of federal countries, 2005*. Ithaca [N.Y.]: Published for Forum of Federations/Forum des fédérations by McGill-Queen's University Press, c2005, 342 - 356. ISBN 0773528881.

STRASSER, N. The Absence of the Left - Wing in Irish Politics: A European Anomaly. In: *Martindale Center* [online]. 2013 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://martindale.cc.lehigh.edu/sites/martindale.cc.lehigh.edu/files/Strasser.pdf>

STUDER, R. *When did the Swiss get so rich?: comparing living standards in Switzerland and Europe, 1800-1913*. *Journal of European economic history*, 37 (2). 2008. pp. 405-452. ISSN 0391-5115

Summary of Submission. In: *Dublin Abortion Rights Group* [online]. 2011 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: http://www.struggle.ws/darg/wg_sum.html

Support Reproductive Rights in Ireland. Legalise Abortion NOW. In: *Change* [online]. 2013 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <https://www.change.org/petitions/support-reproductive-rights-in-ireland-legalise-abortion-now>

Swiss German. In: *Switzerland* [online]. 2013 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: http://www.swissworld.org/en/people/language/swiss_german/

ŠLOSARČÍK, I. Irsko a EU. Brusel jako navigační maják? In: ROVNÁ, L., Z. KASÁKOVÁ a J. VÁŠKA. *Evropská unie v členských státech a členské státy v Evropské unii: europeizace vybraných zemí EU*. Praha: Eurolex Bohemia, 2007, 333 s. ISBN 978-80-87134-10-8.

ŠLOSARČÍK, I. *Politický systém Irska*. Vyd. 1. Praha: Slon, 2007, 270 s. ISBN 978-80-86429-61-8.

TARROW, S. G. *Power in movement: social movements and contentious politics*. Rev. New York: Cambridge University Press, 2011, xx, 328 p. Cambridge studies in comparative politics. ISBN 978-052-1155-724.

The example of Switzerland – liberal laws important but not sufficient. In: *European Pro-Choice Network* [online]. 2010 [cit. 2012-09-12]. Dostupné z: <http://europeanprochoicenetwork.wordpress.com/2010/05/14/the-example-of-switzerland-liberal-laws-important-but-not-sufficient/>

The Hague convention (XIII) of 1907 concerning the rights and duties of neutral powers in naval war. The Endowment: Washington, D.C., 1915.

This is Ireland. In: *Govermnet of Ireland* [online]. 2012 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: <http://www.cso.ie/en/media/csoie/census/documents/census2011pdr/Census%202011%20Highlights%20Part%201%20web%2072dpi.pdf>

United nations: *Abortion policies: A global review*. New York: United nations, 2002.

URBAN, V. Švýcarsko. In: *Jaroska* [online]. 2012 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: http://www.jaroska.cz/elearning/geografie/str_evr/Svycarsko_text_s.pdf

Ústava Irska. In: *Taoiseach* [online]. 1937 [cit. 2013-05-16]. Dostupné z: http://www.taoiseach.gov.ie/attached_files/html%20files/Constitution%20of%20Ireland%20%28Eng%29Nov2004.htm

Velký sociologický slovník: II. svazek. P-Ž. 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova, 1996, s. 749-1627. ISBN 80-718-4310-5.

VESELÝ, Zdeněk. *Dějiny mezinárodních vztahů*. 1. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2007, 606 s. ISBN 978-80-7380-018-5.

What and Why: Savita's laws. In: *Savita's Law* [online]. 2013 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.savitalaws.com/about.html>

WHITE, T. J. Catholicism and Nationalism in Ireland: From Fusion in the 19 th Century to Separation in the 21 st Century. *Westminster Papers in Communication and Culture*. 2007, č. 4, 47 - 64.

Who we are. In: *Abortion Rights* [online]. 2013 [cit. 2013-05-15]. Dostupné z: <http://www.abortionrights.org.uk/index.php/about-us/about-us>

ZNEBEJÁNEK, František. *Sociální hnutí: teorie, koncepce, představitelé*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakl., 1997, 175 p. ISBN 80-858-5031-1.

Příloha

Letáky

MARCH For CHOICE
Saturday
Sept. 29th @ 2pm
The Spire, Dublin 1

We will be marching for choice from The Spire to Merrion Square this Saturday.

IRISH ABORTION EXISTS - JUST NOT IN IRELAND!

Between 4000 & 8000 Irish women travel abroad for abortion every year, and many more avail of illegal abortion drugs and unsafe abortion. That's a minimum of 12 women and girls every single day. They are often terrified and alone, stigmatised and judged. We believe the women who make this choice deserve to do so in their own country, where it is safer, they can be close to their families, and can access pre-care, aftercare and counselling.

70,000 pregnant people die around the world every single year from illegal abortion. They have had 220,000 kids since 61% of people seeking abortions are already parents. (World Health Organisation)

JOIN US and march to protect women's health!
JOIN US to fight for human rights!

Restrictive abortion laws are not associated with lower abortion rates – *American Psychological Association*

The majority of women have no psychological after effects after abortion. In contrast, refused abortion often resulted in psychological distress for the mother and an impoverished environment for the ensuing offspring – *Journal of Personality and Social Psychology*

Whether you can or can't make it, we need you! www.facebook.com/notawaysabetteroption

1.

NEVER AGAIN

No more Tragedies.
Legislate for Safe and Legal Abortion NOW

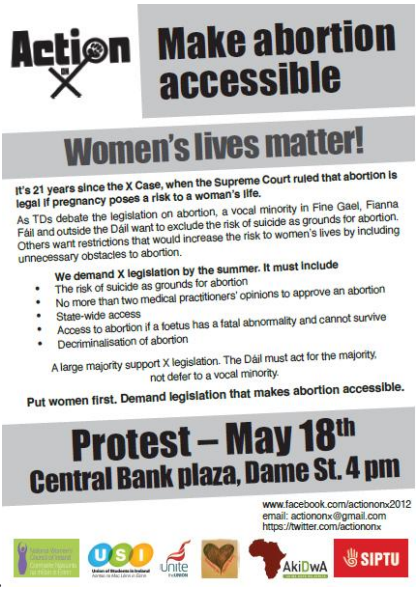
4pm SATURDAY 17.Nov.2012
PARNELL SQUARE

March to protest the horrific state of affairs as it stands in Ireland, where Savita Halappanavar in the year 2012 in an Irish hospital died suffering and in pain after being denied an abortion she and her husband repeatedly requested.

From the Garden of Remembrance to the Dóil, where we will hold a candlelight vigil in conjunction with Galway Pro-Choice to grieve Savita's unnecessary death. **Wear white and bring a candle to light to mark her loss.**

ENOUGH IS ENOUGH - NO MORE WOMEN CAN DIE

2.

Action **Make abortion accessible**

Women's lives matter!

It's 21 years since the X Case, when the Supreme Court ruled that abortion is legal if pregnancy poses a risk to a woman's life.

As TDs debate the legislation on abortion, a vocal minority in Fine Gael, Fianna Fáil and outside the Dáil want to exclude the risk of suicide as grounds for abortion. Others want restrictions that would increase the risk to women's lives by including unnecessary obstacles to abortion.

We demand X legislation by the summer. It must include:

- The risk of suicide as grounds for abortion
- No more than two medical practitioners' opinions to approve an abortion
- State-wide access
- Access to abortion if a foetus has a fatal abnormality and cannot survive
- Decriminalisation of abortion

A large majority support X legislation. The Dáil must act for the majority, not defer to a vocal minority.

Put women first. Demand legislation that makes abortion accessible.

Protest – May 18th
Central Bank plaza, Dame St. 4 pm

www.facebook.com/actiononx2012
email: actiononx@gmail.com
<https://twitter.com/actiononx>

3.

Action **Women's lives matter!**

Legislate for X

It's 21 years since the X Case, when the Supreme Court ruled that abortion is legal if pregnancy poses a risk to a woman's life – including by suicide. (X was 14 and suicidal because she was pregnant due to rape). Despite the death of Savita Halappanavar, the government continues to delay legislating to allow abortion if pregnancy poses a risk to a woman's life.

We demand X legislation by the summer. It must include:

- The risk of suicide as grounds for abortion
- No more than two medical practitioners' opinions to approve an abortion
- State-wide access
- Access to abortion if a foetus has a fatal abnormality and cannot survive
- Decriminalisation of abortion

A large majority support X legislation – shown in recent Irish Times and Sunday Business Post polls. The Dáil must act for the majority – not defer to a minority.

Protest – April 29, 6pm

An EU conference on Gender Equality will take place in Dublin Castle on April 29. Come and demand that the Irish government legislates to ensure women get equal medical treatment to men: the right to any treatment needed to protect their lives.

A woman needs the right to an abortion if pregnancy puts her life at risk.

City Hall plaza, Dame St.

Facebook: [actiononx2012](https://www.facebook.com/actiononx2012) Twitter: [@actiononx](https://twitter.com/actiononx) email: actiononx@gmail.com

4.

Action **Women's lives matter!**
Make abortion accessible

It's 21 years since the X Case, when the Supreme Court ruled that abortion is legal if pregnancy poses a risk to a woman's life – including by suicide. Despite the death of Savita Halappanavar, some TDs want restrictions that make abortion inaccessible.

A large majority support X legislation. The Dáil must act for the majority – not defer to a vocal minority.

Public meeting – May 8
Gresham Hotel, Dublin. 7.30pm

As TDs debate the legislation on abortion, a vocal minority in Fine Gael, Fianna Fáil and outside the Dáil want restrictions that would increase the risk to women's lives by creating obstacles which would deny suicidal women access to abortion.

Put women first. Demand legislation that makes abortion accessible.

Protest – May 18
Central Bank plaza, Dame St. 4pm

Facebook: [actiononx2012](#) Twitter: [@actiononx](#) email: actiononx@gmail.com

5. _____

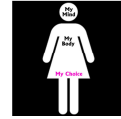
Cork March For Choice
Saturday March 9th 1pm, Grand Parade Fountain

It is a very important and welcome landmark that for the first time an Irish government has been forced to consider legislation to provide for abortion in line with the X Case. This is a response to the outcry over the tragic death of Savita Halappanavar and reflects the sea change that has taken place in attitudes to abortion in Ireland. 84% support the right to abortion where a woman's life is at risk, 71% where the risk to life is suicide and a significant minority of 37% support the right of all women to choose abortion.

However, X Case legislation will not address the issues faced by most women in crisis pregnancies. Because of the false distinction the judgement makes between a woman's life and her health, it would not necessarily even have saved the life of Savita Halappanavar. It would do nothing for women whose pregnancies pose a threat to their health, women who are pregnant as a result of rape or women whose foetuses have fatal abnormalities. It would do nothing to stop 5,000 women being forced to go abroad every year to have abortions.

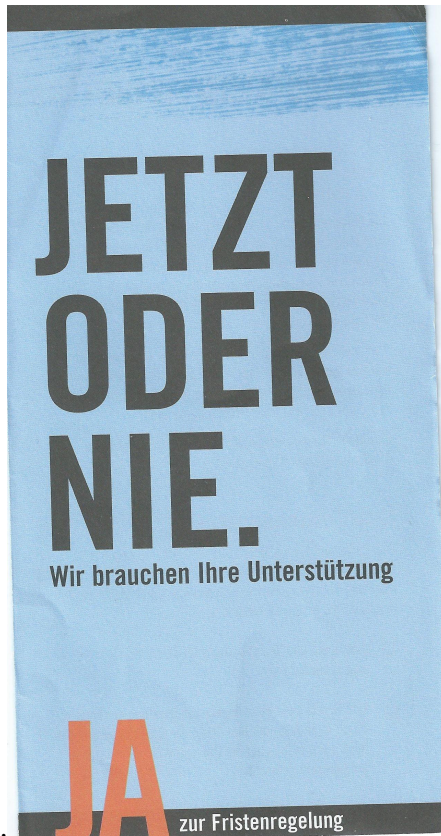
The attempts by the so-called 'pro-life' movement and the political establishment to narrow this debate to the issue of X Case legislation must be opposed. We believe that supporters of the right to choose must make our voices heard to demand both the strongest possible legislation from the government but also fundamental change to allow free, safe and legal access to abortion in Ireland.

Join the Cork March for Choice; Sat March 9, 1pm, Grand Parade Fountain.

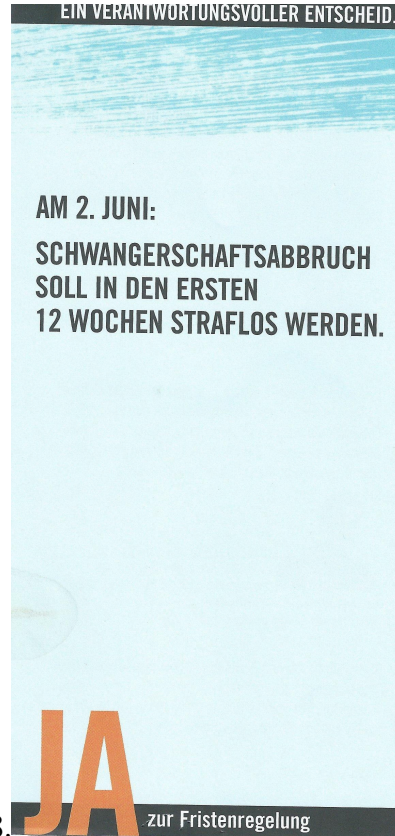

cork.womens.right.to.choose@gmail.com

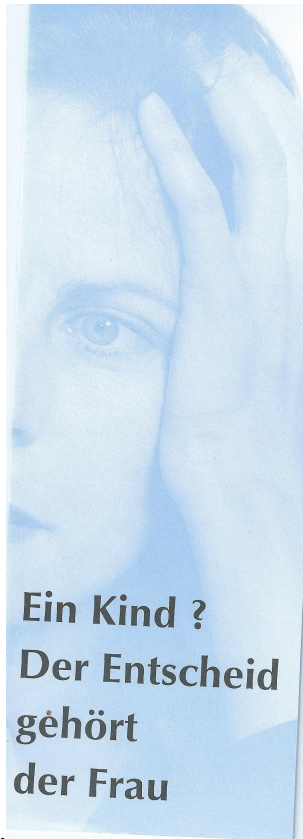
6. _____

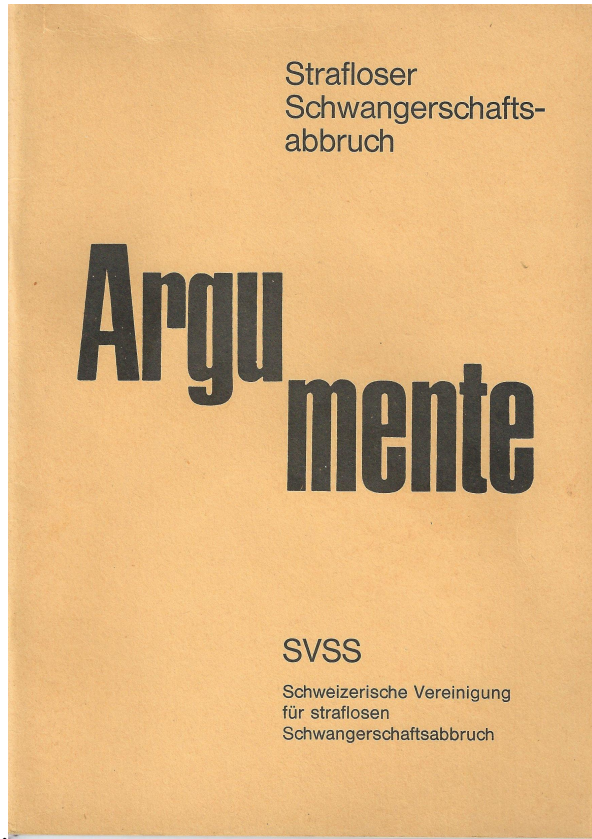
7. _____ zur Fristenregelung

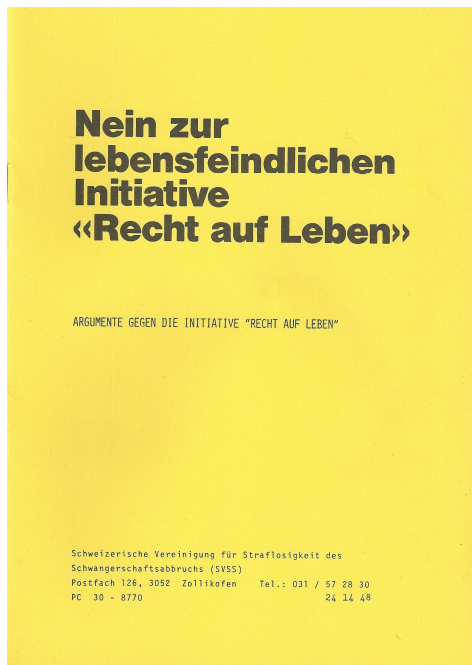
8. _____ zur Fristenregelung

9.

10.

11.